

00 1519 D

1. EEN INLEIDING

Een masterplan voor het CultuurCentrum Ter Dilft ontwerpen is geen sinecure. Dat bewees een eerste rondleiding doorheen het gebouwencomplex die al gauw drie uur duurde. Soms raakten zelfs ingewijden gedesoriënteerd. Deze zeiden herhaaldelijk dat de "vrijheid" van de ontwerpers moest worden gewaarborgd en dat er daarom zo weinig restricties aan de opdracht waren toegekend. Zoiets horen ontwerpers graag.

Vrijheid is niet doen wat je wil, maar is niet doen wat je niet wil doen.

Eigenlijk is de inhoud van de vraag, gesteld in deze Open Oproep, alles behalve vrij. Termen als "precisie-bombardement" of "chirurgische ingreep" zijn meer van toepassing. Ruwe schetsen missen doel. Er moet strategisch worden gedacht.

Bornem is een gezegende stad: een gemiddeld vrij jonge, welopgeleide en best goeude bevolking, een historische en fijne leefomgeving, een uniek landschap eromheen, geen hoge werkloosheidscijfers, noch schrijnende armoede, een aantal architectuur- en infrastructuurprojecten in het verschiet. (Een wat men noemt "witte gemeente"). Bovenop dit alles is er een stevig cultureel aanbod dat zichzelf jaar na jaar blijft bevestigen. Men zou zich durven afvragen; wat is het probleem?

"Cultuur" betekent oorspronkelijk "een stuk zaaijig gemaakte grond". In deze etymologische verklaring komt het voorzienig of profetisch gehalte van het begrip naar voor. Het moet een goede voedingsbodem zijn voor dat wat nog komen gaat. En de toekomst in die zin los laten.

Ter Dilft is door haar krappe architectuurlijf alles behalve een "open akker". Het zit vol. Hierdoor krijgt het een bevestigende uitstraling. Men kan zich als buitenstaander moeilijk inbeelden dat in deze architectuur zo'n verfrissend en uitdagend aanbod en bibliotheek verscholen zitten.

De discrepantie tussen Ter Dilfts inhoud en uitstraling is gekend. De "bewoners" weten dit en toch zal er meer nodig zijn dan een goed masterplan om een ware trendbreuk tot stand te brengen.

Net zoals het voor kinderen exponentieel moeilijker is om getallen af te trekken dan op te tellen, geldt dat wat men heeft, men heeft. En toch wel graag behoudt.

In 1999 lanceert het Franse ministerie van cultuur een prijsvraag om aan de oevers van de Seine een expo'37-paleis om te vormen tot "een platform voor hedendaagse creatie". Men wil een inhoudelijk debat opstarten dat cultuur in de 21ste eeuw herdefinieert, een plek die quasi dag en nacht open is en afwijkt van de gevestigde modellen van een cultuurtempel. Palais Tokyo wordt uiteindelijk onder handen genomen door het voor een groot deel van binnenuit te ontkleden, te verlichten, open te breken. Voor de architecten primeren de fantastische expo-ruimtes en veel minder de oude connotaties en vormtaal. Strategisch worden nieuwsoortige impulsen aan het gebouw gegeven zoals een gekke groententuin rondom of een inkomlounge aan een groot binnenplein. Het eindresultaat lijkt ruw en onafgewerkt, de kritieken zijn erg verdeeld. Het fascinerende is echter dat deze strategie tot ieders verbazing aanslaat en de Parijzenaar de plek als een "cultuurliving" is beginnen gebruiken. Ook als bezoeker raak je snel doordrongen van het vernieuwende, verfrissende klimaat dat er heerst.

Palais Tokyo, Parijs,, arch Lacaton & Vassal

Men moet in het proces van vernieuwing vooreerst afstand doen van het beeld van Ter Dilft anno 2008, zonder voorbij te gaan aan waardevolle elementen die nu reeds aanwezig zijn. Men moet de mentale sprong wagen.

Dit ontwerp focust resoluut op Ter Dilft als cultuurmachine. Uitgebreide stedenbouwkundige reflecties, historische analyses en andere zal u in deze bundel niet aantreffen. Als architecten hebben we ons op de core-business gestort: het huis leeghalen, de leegte ontwerpen, herorganiseren en deze vernieuwing trachten te bezielen.

De introductie van een hernieuwd groeipotentieel staat in het ontwerpproces centraal. Ruimten zijn hiervoor 1 voor 1 de revue gepasseerd en gescreend. Waardevolle elementen hielden we in het achterhoofd.

In een volgende fase werden de programma-eisen onder de loupe genomen. Sommige elementen konden samengevoegd worden, nieuwe dan weer toegevoegd. Toch blijft het ontwerp in essentie erg trouw aan het gevraagde bouwprogramma.

De ontkleedde ruimte en het programma worden tenslotte met elkaar geconfronteerd. Een (aangeboren) scepticisme leek ditmaal ongegrond: beide actoren bleken compatibel. Meer nog, na het nemen van de eerste grote strategische ontwerpbeslissingen, traden het programma en de behouden ruimte met elkaar in dialoog.

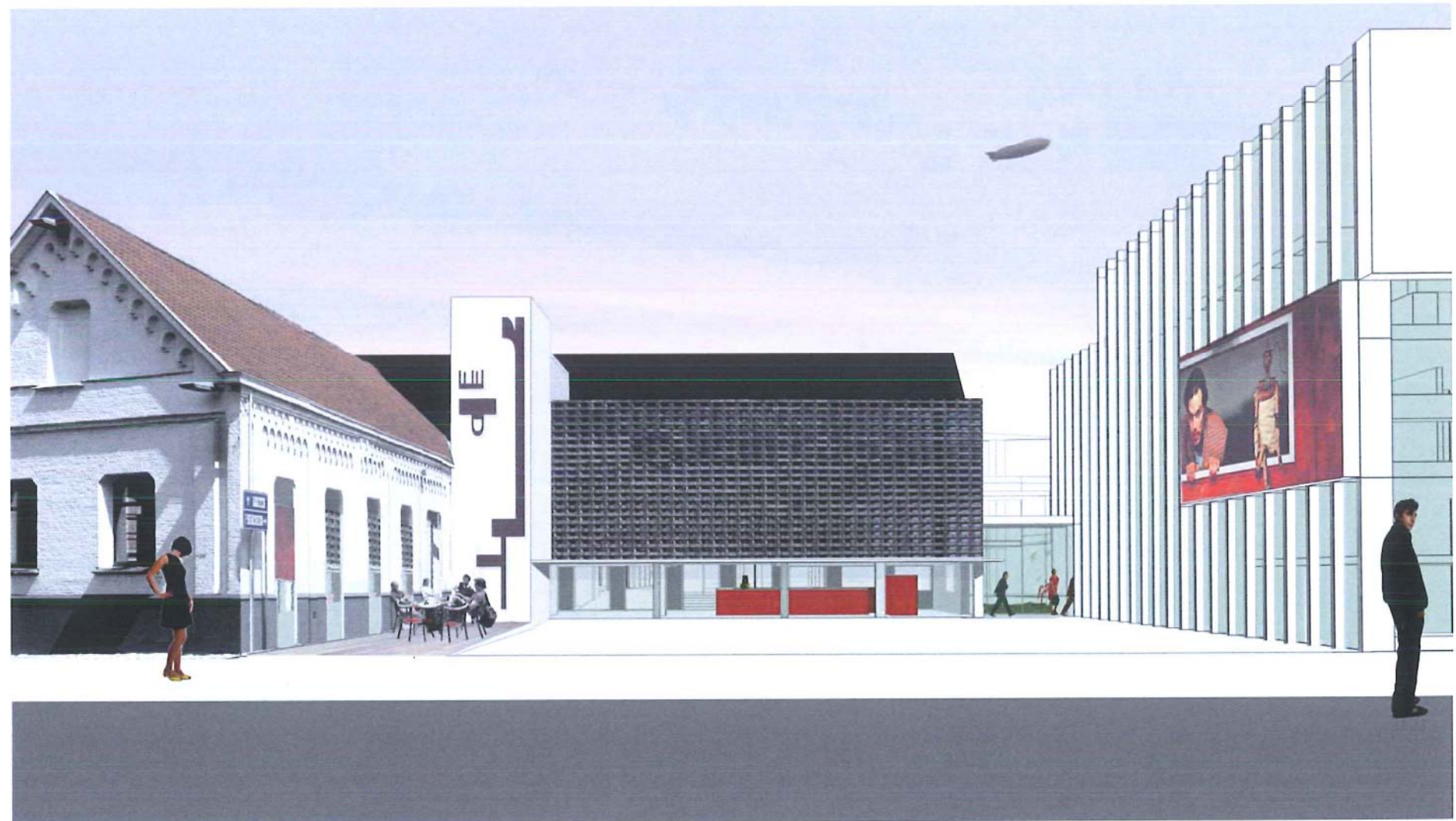
Wat levert dit op ?

Als ontwerpers die zich in zowel de mentale als fysieke ruimte van Ter Dilft intensief hebben ingeleefd, krijgt u onze -in plannen, teksten en beelden- verstilde versie van een open cultuurplatform.

Het voorstel is uitgesproken, zoals u zal merken. Dit wil evenwel niet zeggen dat het daarmee een finaliteit beoogt. Het is "straight forward" om in een duidelijke en directe dialoog met de bewoners, gebruikers en bezoekers van Ter Dilft te kunnen treden.

Deze alles behalve vage ontwerp-opstelling is niet zonder gevaar: u zou kunnen denken dat het zo moet en niet anders, u kan zich storen aan een voorgesteld stukje materialiteit, u had een ander beeld voor ogen,.

Vaak wordt het begrip utopie omschreven als een op één fractie van een seconde gemiste realiteit. In deze zin bieden wij u een utopisch beeld aan en hopen wij dat u er realiteit van maakt.

2. CONCEPT

Wat Ter Dilft uniek in haar soort maakt is de dense verweving van functies: kleine ballerina's zoeven in tutu voorbij, een man is op weg naar de bib voor het dagelijks lezen van zijn kranten, technici bereiden een optreden voor, iemand vraagt aan het onthaal info over een cursus. De plek herbergt activiteiten die je normaal niet op deze schaal samen in een CC aantreft en overstijgt het wat verouderd, beklemmend imago dat over vele andere Vlaamse centra sluiert. Deze langzaam gevormde situatie van het huis zit op dit moment echter aan het eind van haar groeicurve. Het lijf wil niet meer mee, de rek is eruit.

Frappant is echter wel het feit dat het aanbod ontzettend geactualiseerd en fris blijft maar dat de architectuur waarin dit aanbod wordt uitgesteld, gedateerd is.

Het lijkt een barre wet, maar moet een cultuurtempel zich niet om de 20 jaar heruitvinden ?

Dit masterplan vertrekt vanuit een aantal conceptuele uitgangspunten. Deze zijn nodig om de complexiteit en dus het nieuwe ontwerp naar inhoud te structureren en ontwerpdaden logisch op elkaar af te stemmen.

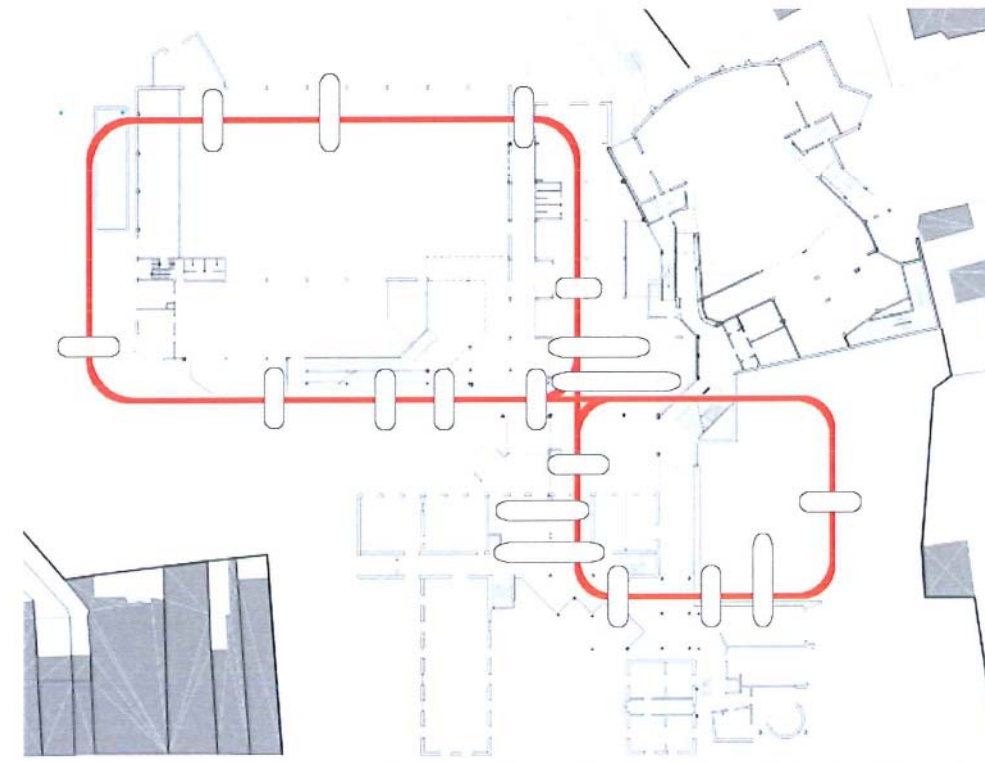
Een eerste uitgangspunt vertrekt van het positieve/unieke van het "open-huis-systeem" en tracht het architecturaal te vertalen naar een grotere schaal. Op deze wijze kan het cultuurcentrum weer logisch en eigennuttig verder groeien.

Door de introductie van een parcours, een soort tracé dat zich mentaal doorheen de ruimte trekt, kan de typerende verbondenheid van de functies worden bewaard maar krijgt het huis weer adem. De onderdelen pluggen zich gewoon op het parcours in. Een centraal gelegen meetingpoint (het verhoogde binnenplein) functioneert als rust- en ontmoetingszone. Op deze plek valt functie en parcours samen.

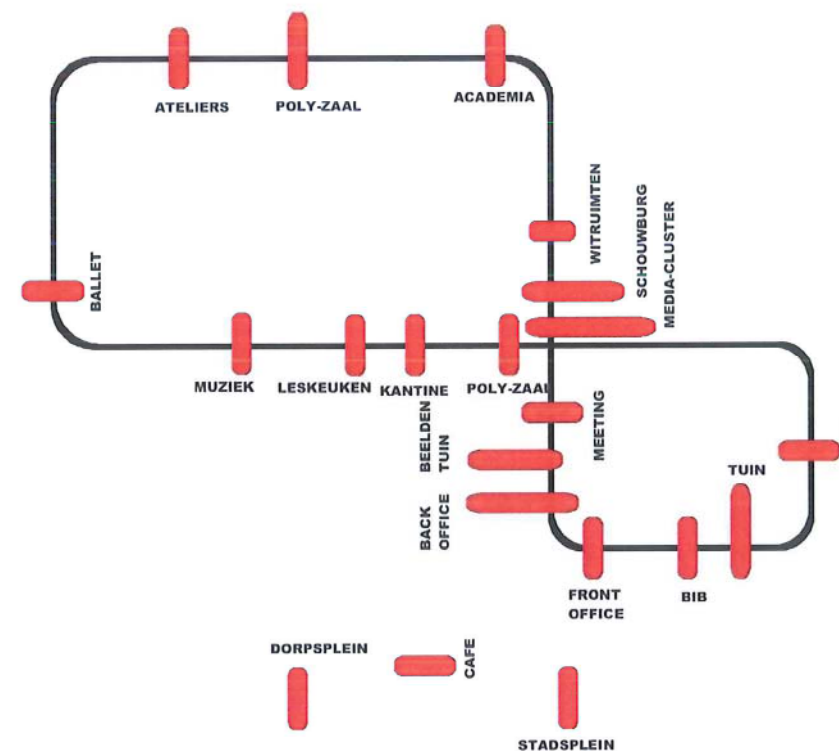
De keuze voor samenhang en binding is fundamenteel voor het kruisbestuiven van de bezoeker en gebruiker. In die zin kan je het misschien vergelijken met een parcours dat doorheen een IKEA loopt: Je waadt erdoor want je moet naar de keukenafdeling maar ondertussen heb je toch al een bureaulamp in je handen. Het CC als cultuurwarenhuis dus.

Omdat een ontworpen circulatie de verschillende onderdelen binnen het CC voortaan samenhoudt, kunnen deze zich duidelijker naar vorm en positie articuleren. Dit resulteert dan weer in een verhoogde leesbaarheid én identiteit van elke functie apart. Hiermee wordt het tweede uitgangspunt gedeut: de onderdelen mogen een eigen identiteit aannemen en worden authentiek

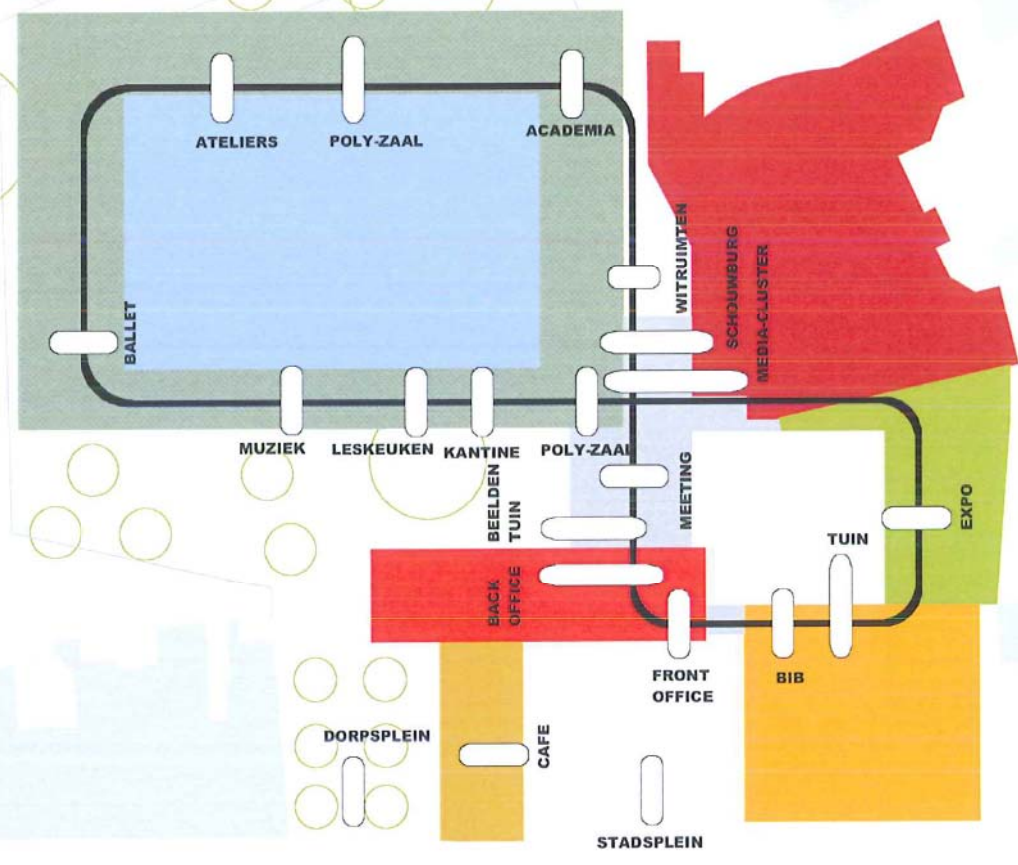
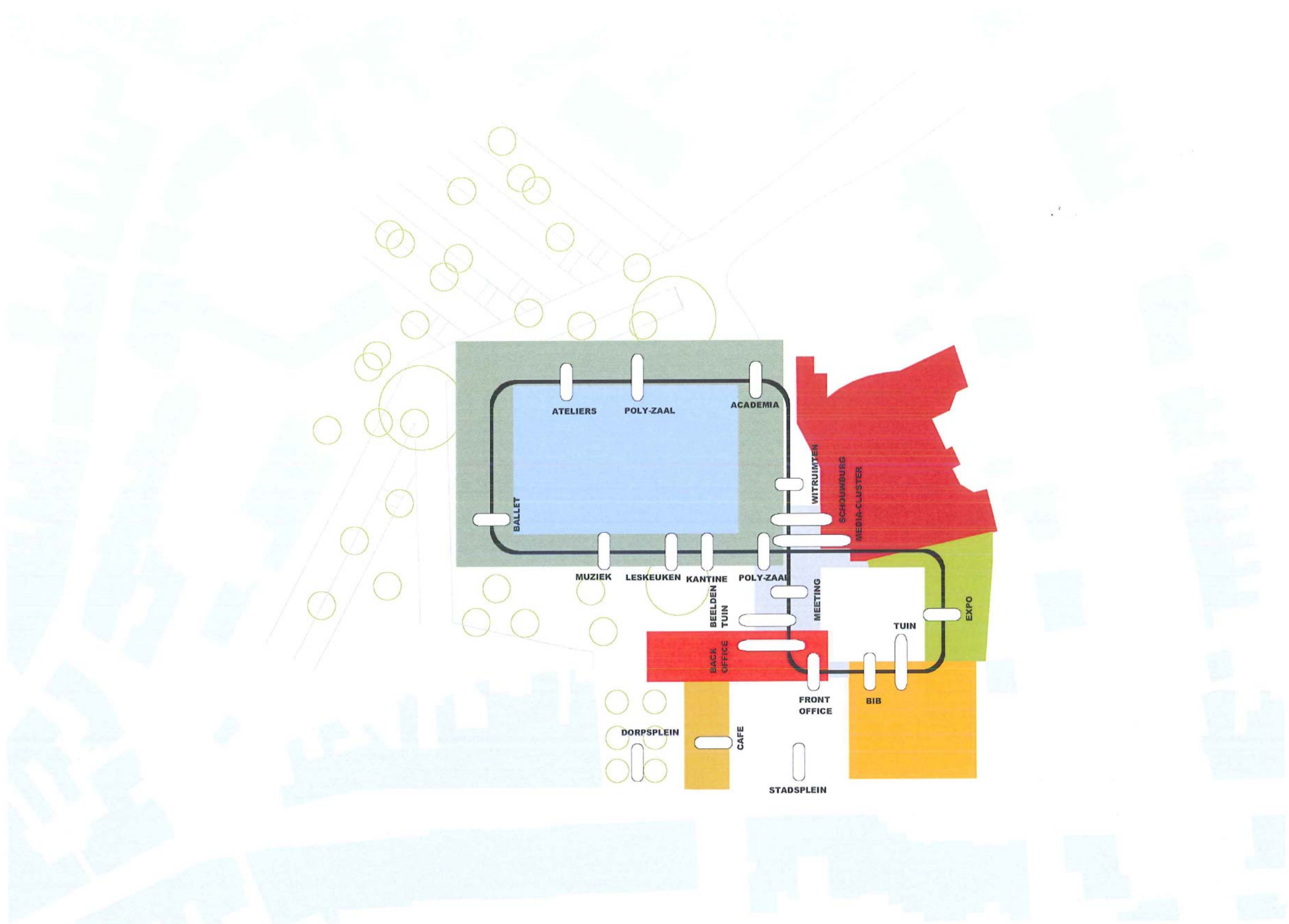
(her)ontworpen vanuit hun specifieke inhoud, iets wat hen nu duidelijk ontbreekt.

projectie van nieuw parcours op bestaande toestand

nieuw parcours met stops

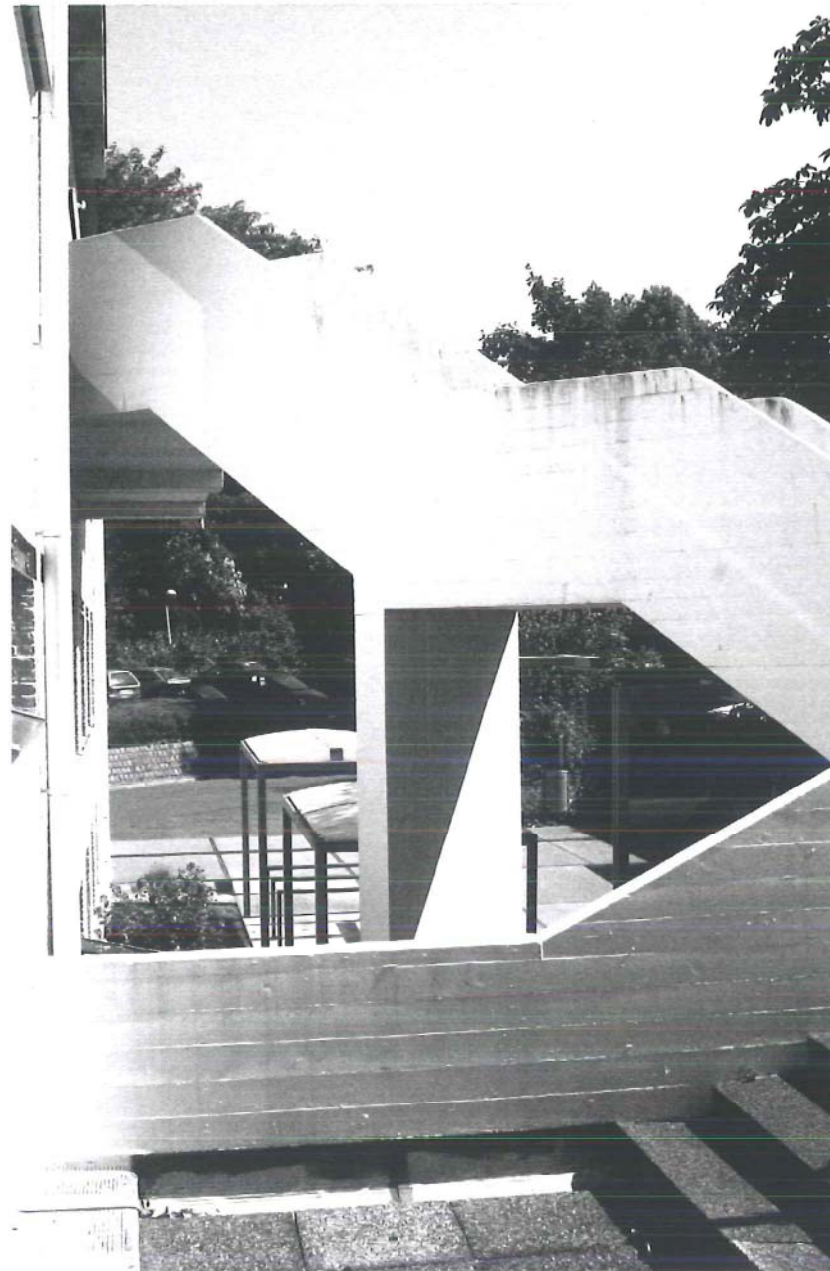
Een laatste concept handelt omtrent de beeldvorming. De vraag die zich vandaag vooral opdringt is, naar onze mening, één van externe beeldvorming. Deze "faceal remake" van Ter Dilft stelt zich voornamelijk ter hoogte van het raakvlak met het publiek domein. De vraag is zeker gegrond, zoals in de reading reeds aangehaald.

Het ontwerp biedt antwoord door het introduceren van een duidelijk nieuw baken voor het hele CC. Een billboard en een lichtbaken onderlijnen deze quasi marktstrategische ingreep. Het centrum krijgt hierdoor een duidelijke vitrine naar de stad.

En toch, dit is volgens ons niet het enige imago dat Ter Dilft moet nastreven. Het "genius loci" of "geheugen van de plek" is er ook één en reeds aanwezig. Deze niet zo evidente beeldvorming heeft zich laag na laag opgebouwd en zit in generaties Bornemnaars verwerkt. Het is een traag vormingsproces dat niet direct te vatten is maar wel rond de essentie van het imago van deze cultuurtempel draait. Het wordt bepaald door opgedane ervaringen maar ook door de architectuur van de plek. Deze compleet uitwissen of omkleden lijkt ons geen goed idee.

Daarom blijven in dit ontwerp grote delen van de bestaande structuren bewaard. Dit doen we ook omdat er best wel een appreciatie is ontstaan voor de 'jaren '70/80 architectuur' van het ontwerp bureau Signa. De architecturale durf en uitgesprokenheid in een aantal zones en facetten van het huidige gebouw zijn momenteel misschien minder modieus maar daarom niet ruimtelijk oninteressant. Geflankeerd door een nieuwe, hedendaagse architectuurtaal kunnen zij een tweede elan krijgen. Op deze wijze ontstaat er een dialectiek tussen oud (wat heet oud..) en nieuw. Soms moet het oude de duimen leggen (= afbraak) om plaats te maken voor vernieuwing maar vaker dansen ze om mekaar heen en overstijgen ze het zo in zwang zijnd objectmatig denken rond architectuur.

De essentie handelt niet over de discussie wat mooi en lelijk is, wel over de gelaagdheid van architectuur in tijd en ruimte.

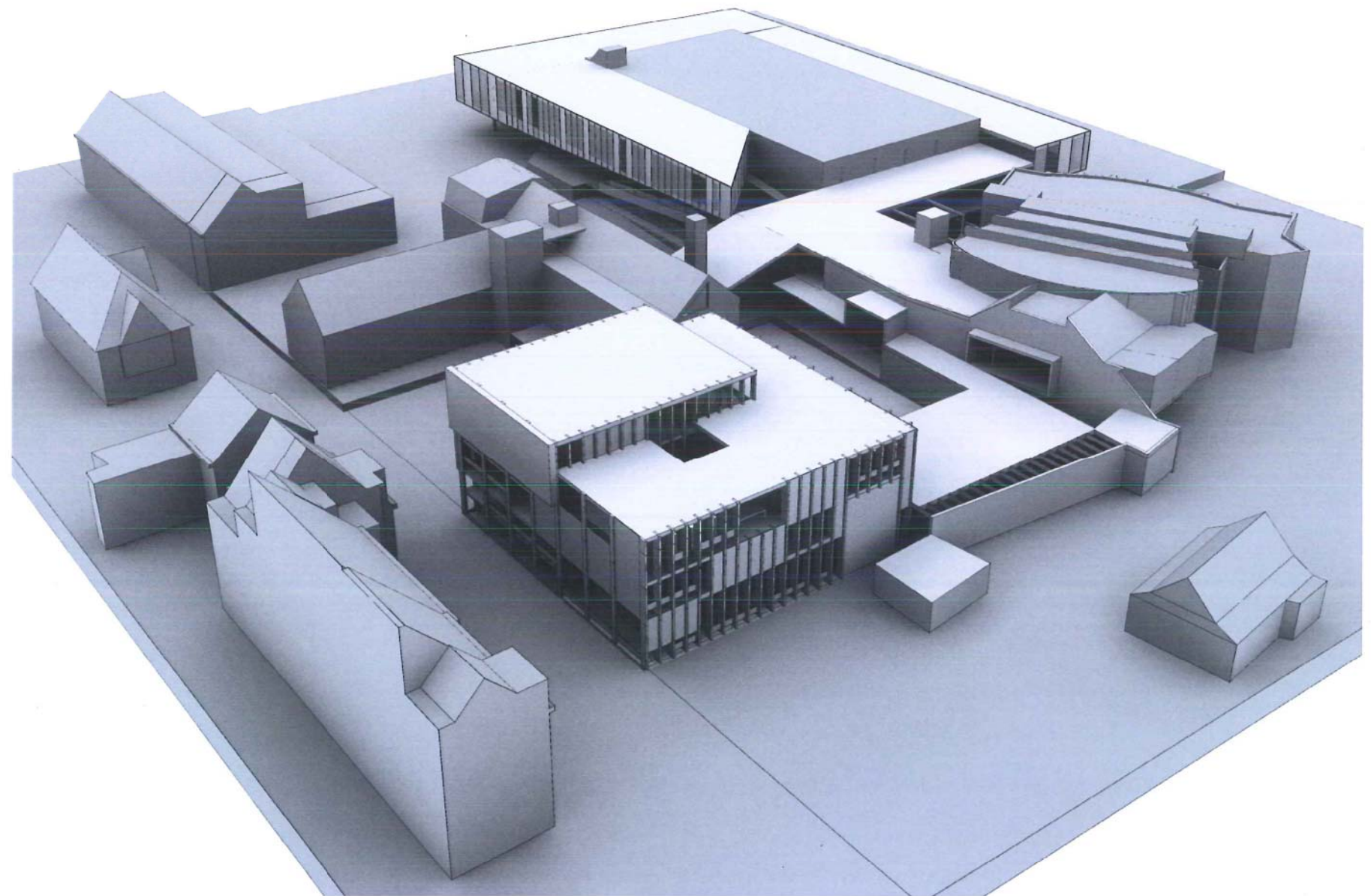

4. DE ONDERDELEN VAN HET CENTRUM

De complexiteit van dit dossier/masterplan vraagt om een gestructureerde manier voor het overbrengen van de idee achter het ontwerp. We kiezen ervoor om, na het overzicht, elk onderdeel binnen het CC individueel toe te lichten.

Volgende criteria worden gehanteerd:

1. De bestaande toestand en een korte analyse ervan.
2. Het verwachtingspatroon van de opdrachtgever.
3. Het nieuwe voorstel: het architecturaal concept dat schuil gaat achter het ontwerp van het specifieke onderdeel, de inplanting van het onderdeel in het nieuwe ontwerp, zowel op schaal van het stadsweefsel als binnen het CC. de interne werking, het linken van het deel op het parcours, de gegenereerde zichtlijnen, de gewenste uitstraling,...

4.1. DE NIEUWE BIBLIOTHEEK

de bestaande toestand in 5 volzinnen:

De bib is momenteel niet autonoom binnen de ruimte van het cultuurcentrum ingeplant. Als buitenstaander lees je haar nauwelijks als een aparte entiteit binnen een groter geheel.

De bib staat nokvol en is dus veel te klein. Het aanbod is erg vernieuwend maar de architectuur volgt deze vernieuwing niet.

De vitrine-functie is beperkt door haar inplanting: je moet het CC al vrij diep binnendringen om ermee in aanraking te komen.

het verwachtingspatroon:

De nieuwe bib daagt uit. Ze moet Bornemnaars fascineren door haar eigenheid. Deze moet van buiten afleesbaar zijn (=vitrine). Binnenin moet de bezoeker tegen het aanbod aanbotsen. Het kaderen van wisselende thema's is erg belangrijk. Verandering van spijs doet eten.

De nieuwe bib maakt deel uit van het cultuurcentrum maar moet een duidelijkere eigen plek binnen dit grotere complex bezitten. Binnenin heerst er een overzichtelijkheid, zonder daarbij ruimtelijk steriel te worden. Verder is ze gelinkt aan een binnentuin, waar rust heerst.

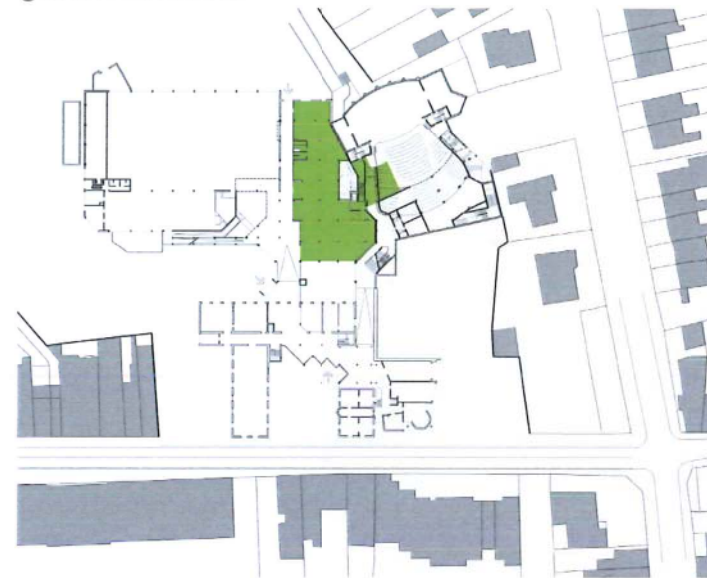
De nieuwe bib wordt een vernieuwende belevingsbib, een verlengstuk van de leefruimte op schaal van Bornem. Ze biedt allerhande informatieplatforms aan en begeleidt de bezoeker bij het opzoeken en verwerken van de gewenste info. Naast kennis is vaardigheid een belangrijk begrip binnen de bib en haar maatschappij geworden. Dit kadert in de idee dat men een leven lang leert. De belevingsbib heeft dan ook een lagere drempel dan de ouderwetse boekerij en integreert nieuwe media, ontspannings- maar ook studieruimtes tussen haar vaste collectie. Ze is op alle manieren tactieler dan voorheen: men kan er rusten, leren, lezen, dingen bekijken, een kop koffie drinken, luisteren of gewoon vertoeven.

De nieuwe bib trekt kinderen en jongeren over de streep. Ze moeten er in contact komen met alle vormen van kennis- en vaardigheidsoverdracht, gaande van leesboeken naar luistercd's, van strips tot games. Ze leren er zelfstandig handelen.

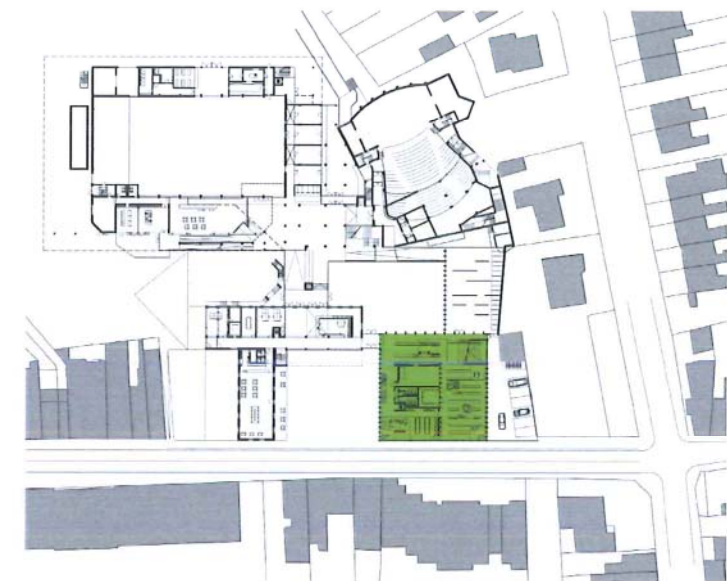
het nieuwe voorstel:

De bibliotheek verplaatst zich vanuit de buik van het centrum naar de frontlinie. Zij wordt het gezicht van het vernieuwde cultuurhuis.

De kleine parking -zijde St Amandsesteenweg- bezit het meeste potentieel om deze uitdaging aan te gaan; gelegen aan een belangrijke invalsweg en gericht op een cruciaal kruispunt voor inkomend verkeer. De huidige parking wordt geherlocaliseerd.

ligging voor en na

Om de nieuwe bib te bouwen voorzien we in de gefaseerde (zie verder onder hoofdstuk 5 fasering) sloop van het oudste dwarsgebouw op de site en een incorporatie van het jongere administratie-blok in de nieuwbouw. Dit geeft als onmiddellijk resultaat dat het imago van Ter Dilft vanaf de straatzijde grondig vernieuwd wordt.

Tussen de nieuwe bibliotheek, de huidige inkompartij en de oude sportvleugel ontstaat een voorplein met een stedelijk karakter. Hier kan de geplande bibliotheek haar rol als revitalisator van Ter Dilft volledig opnemen.

Architecturaal neemt de bibliotheek een volkomen nieuwe houding aan. Ze distantieert zich van de residentiële vormtaal van haar naaste (over)buren en kiest resoluut voor een hedendaagse, heldere transparante en tegelijk solide uitstraling.

zicht op vernieuwd centrum vanop kruispunt met St Amandsesteenweg,
terugkijkend naar centrum.

Door haar prominente ligging markeert de nieuwe bib niet alleen de inkom van het centrum maar geeft ze ook een nieuwe impuls aan de buurt.

Op niveau van het functioneren binnen het CC ligt de nieuwe bib, ondanks haar verschuiving uit het centrum, nog steeds op een centrale plaats binnen het volledige 8-vormig parcours van het centrum. Samen met schouwburg en nieuwe academie vormt ze een architecturale "drie-éénheid".

Dat de nieuwe bibliotheek niet enkel de motor maar ook het symbool van vernieuwing is, wordt onderlijnd door een verdiepingsgroot billboard aan de pleinzijde en een hogergeplaatst lichtbaken aan de straatzijde.

Het billboard staat volledig in het teken van het naar buiten brengen van de inhoud van het CC; optredens worden erop aangekondigd, cursussen krijgen er richtbaarheid, etc..

Het lichtbaken heeft een eerder stedenbouwkundige functie; op dit moment is vanaf het kruispunt met de Steenweg naar Puurs het CC nauwelijks zichtbaar. Het van binnenuit opgelicht vlakje moet de (mentale) snelheid van de Sint Amandse Steenweg counteren en maken dat men de plek markeert.

Zowel billboard als baken kunnen deel uitmaken van een kunstinterventie-project.

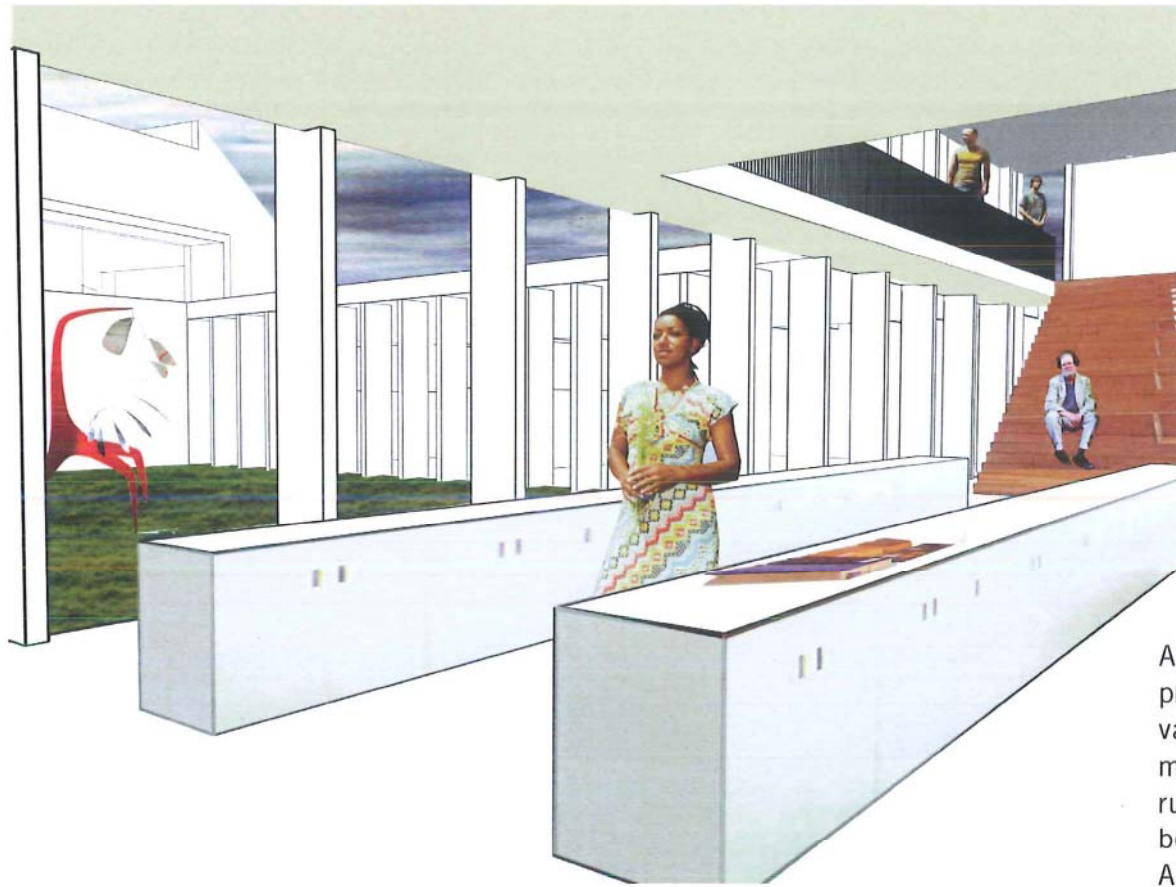
zicht op nieuwe bib en voorplein vanaf St Amandse Steenweg
billboard met aankondiging van voorstelling

De binnentuin/leestuin:

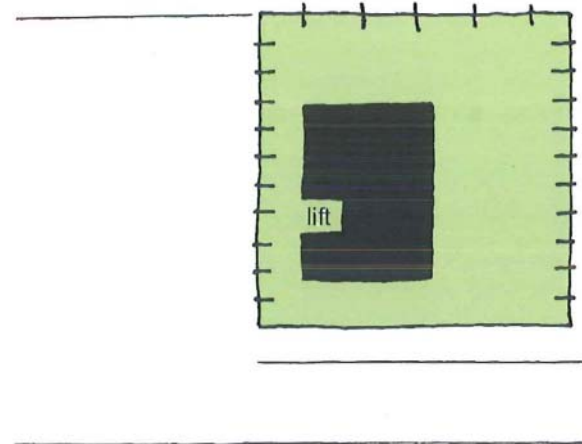
Doordat de bibliotheek resoluut aan de straatzijde komt, ontstaat er tussen bibliotheek en schouwburg een open ruimte. Gezien de eerder afgeschermdde ligging kan deze zone de kwaliteiten van een binnenhof krijgen, als tegengewicht voor het veel drukker voorplein. Een leestuin behoort tot de mogelijkheden.

De opbouw van de bib:

Zoals reeds aangehaald wordt de nieuwe bibliotheek opgetrokken rond het bestaande administratief gebouw dat als een vaste kern zo goed als intact blijft. De nieuwe structuur wikkelt zich om het oude gebouw. We spreken hier gemakshalve van een doos-in doos principe.

zicht op binnentuin met leestuin vanaf inkombalie

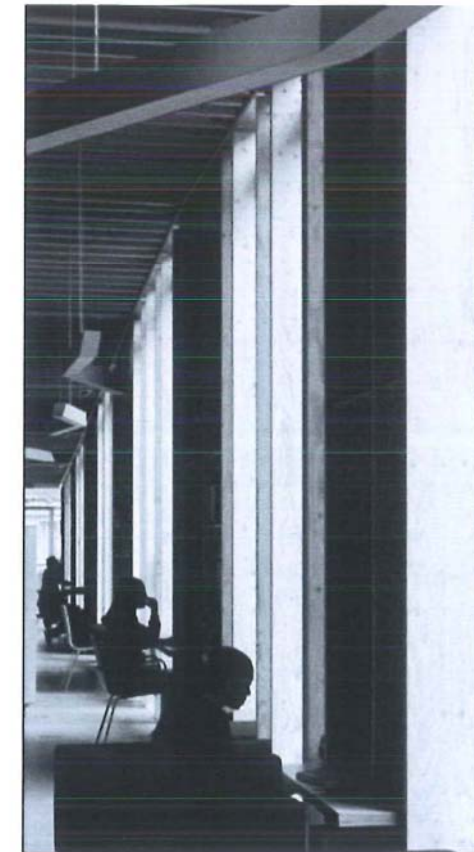

Analyse van het programma leert dat de meer teruggetrokken programma-onderdelen perfect kunnen voorzien worden in de vaste kern. We denken hier aan een specifieke jongerenbib-met-jip op het eerste niveau of de vergader- en technische ruimtes op de andere niveaus. De bestaande lift blijft behouden en doet nu dienst voor het volledige gebouw.

Andere programma-onderdelen hebben dan weer meer vrije en flexibele landschapsruimtes nodig. Deze bevinden zich bijgevolg tussen de kern en de gevel.

De gevel, de huid van de bibliotheek is opgebouwd uit verticale dragende structuren waartussen afwisselend transparante en dichte panelen geplaatst kunnen worden. Hierdoor ontstaan aan de binnenzijde nissen die zich uitstekend lenen om zowel programmatorisch als thematisch ingevuld te worden. De nissen fungeren als inhaakmomenten, erin kunnen dispays voorzien worden waar een computer op staat of nieuwe aanwinsten worden op uitgesteld

rechterfoto: referentiebeeld Adjayi architect / idea store
een voorbeeld van niswerking met dispays

De bibliotheek strekt zich uit over de huidige drie verdiepingen met een extra dakverdieping bovenop. Een nieuwe trappenhal zijde voorplein flankiert de bestaande lift. De gevel aan het plein heeft een dynamisch karakter omdat men daar de gebruikers ziet bewegen. Het laadt het nieuwe stadsplein op.

Tussen de verdieping steken er enkele vides en doorzichten om de beleving van de bibliotheek als een geheel te behouden. Vanaf de eerste verdieping wordt een vide voorzien die licht en lucht tot in het centrum van de bibliotheek brengt. Deze vide mondt uit in een patio op maat van de jongerenlounge.

zicht vanaf 2de verdieping op trappenhal – themadisplays

De inkom bevindt zich in de bovenhoek van het voorplein en quasi samenvallend met de hoofdinkom van het CC. De bib kan rechtstreeks via het plein of onrechtstreeks via de inkom van het centrum bezocht worden.

Naast de gevraagde programmaonderdelen worden extra functies voorzien:

Vanaf de inkombalie van de bibliotheek strekt zich een verdiepingshoog klein auditorium (70-tal mensen) uit. Dit auditorium kan gebruikt worden voor lezingen of voordrachten,

maar kan dankzij haar overschouwende ligging ook vrijelijk gebruikt worden als zitmeubel. De tribune leidt bovendien naar het leescafé dat zich op de verdieping bevindt, met zicht op zowel het voorplein als de binnentuin.

Een groot magazijn/berging is voorzien onder dit auditorium. Dit is via de privé-parking voor medewerkers van de bib te bereiken en kan afgesloten worden met een brede sectionaalpoort waardoor leveringen vlot kunnen gebeuren.

Een studieruimte vormt op het 2de niveau de overgang tussen beide volwassenen-afdelingen. Men moet dit zien als een glazen box die langs beide zijden te bereiken is.

Er worden in de vaste kern op het 2de niveau 'thema-boxen' voorzien, meer afgesloten ruimtes die een beetje fungeren als leefruimtes en waarbinnen een wisselend thema naar voren wordt gebracht.

De personeelsruimte wordt gezien als een penthouse-landschapskantoor. Vides en een makkelijke verticale circulatie zorgen dat het sterk met de bib verbonden is. Een uitzicht over een dakterras/tuin en het verdere landschap van het Scheldeland zetten aan tot rust en concentratie. Ook de hoofdbibliothecaris krijgt op dit niveau haar ruim bureau, zij het in een aparte hoek van de dakverdieping en met een extra zicht op het totale CC.

zicht op leefcafé en vide

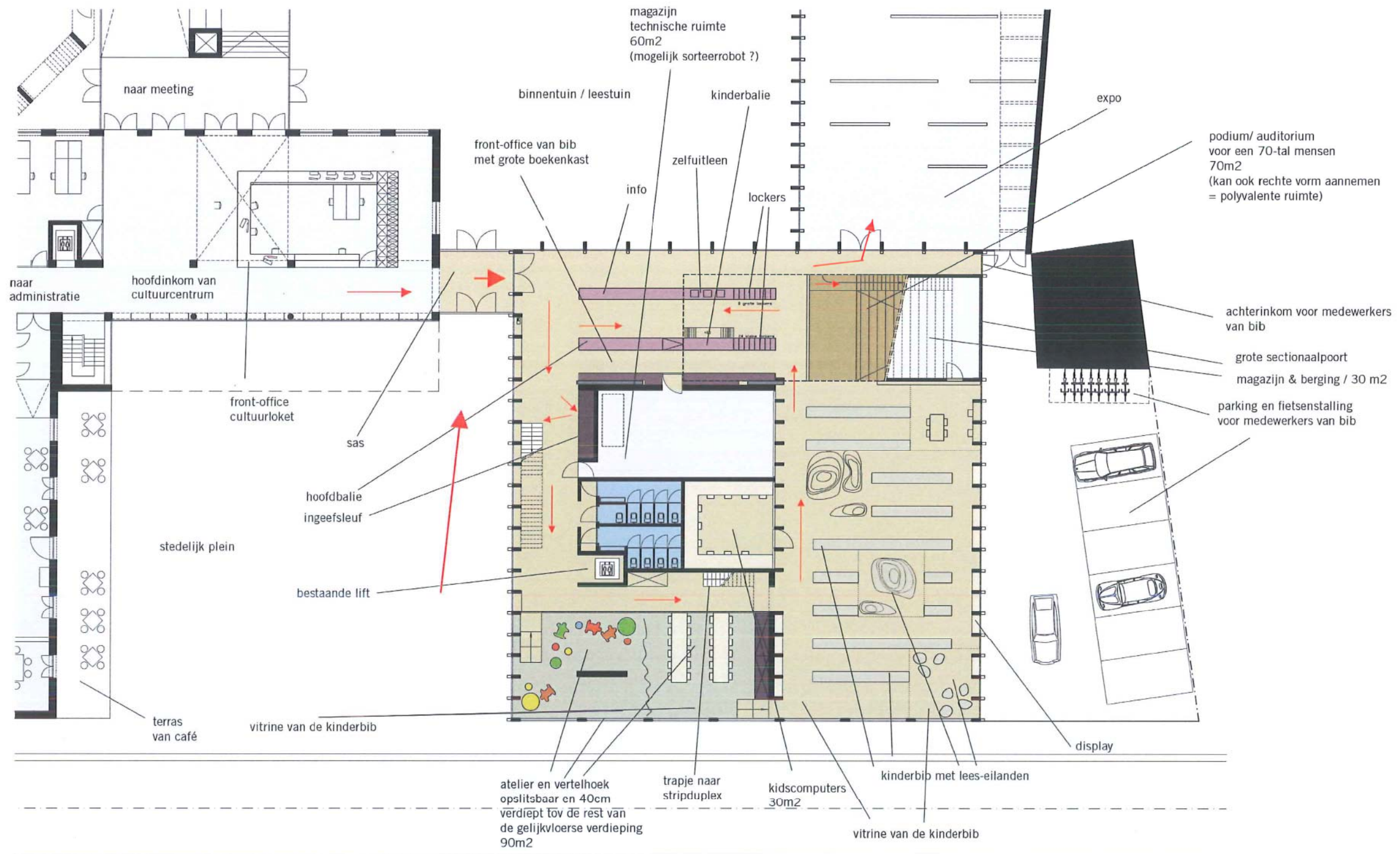
aanzicht voorgevel nieuwe bib

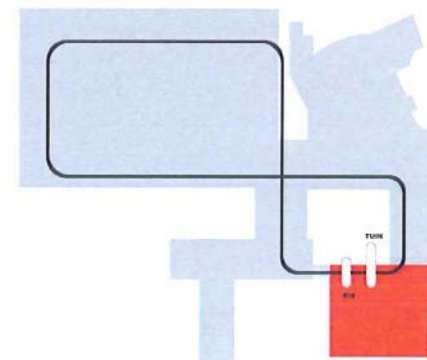
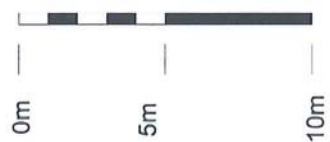
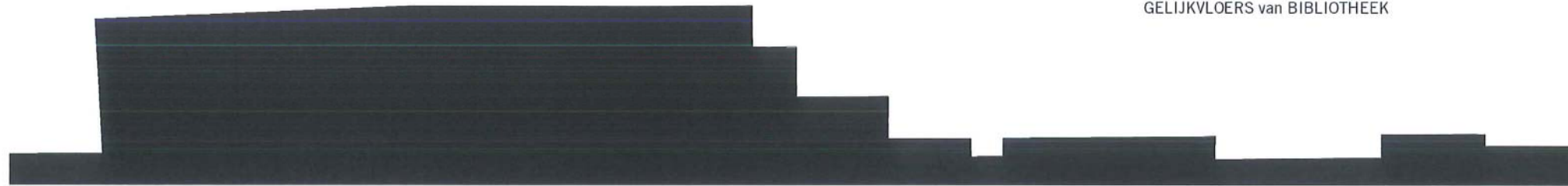
dwarse snede door bib & schouwburg – zicht op vaste kern

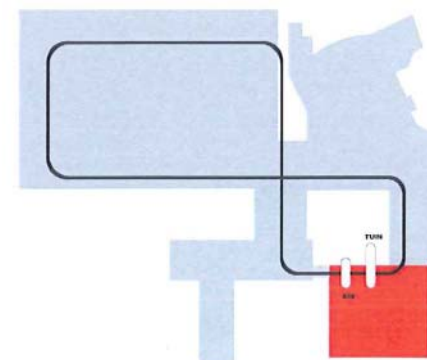
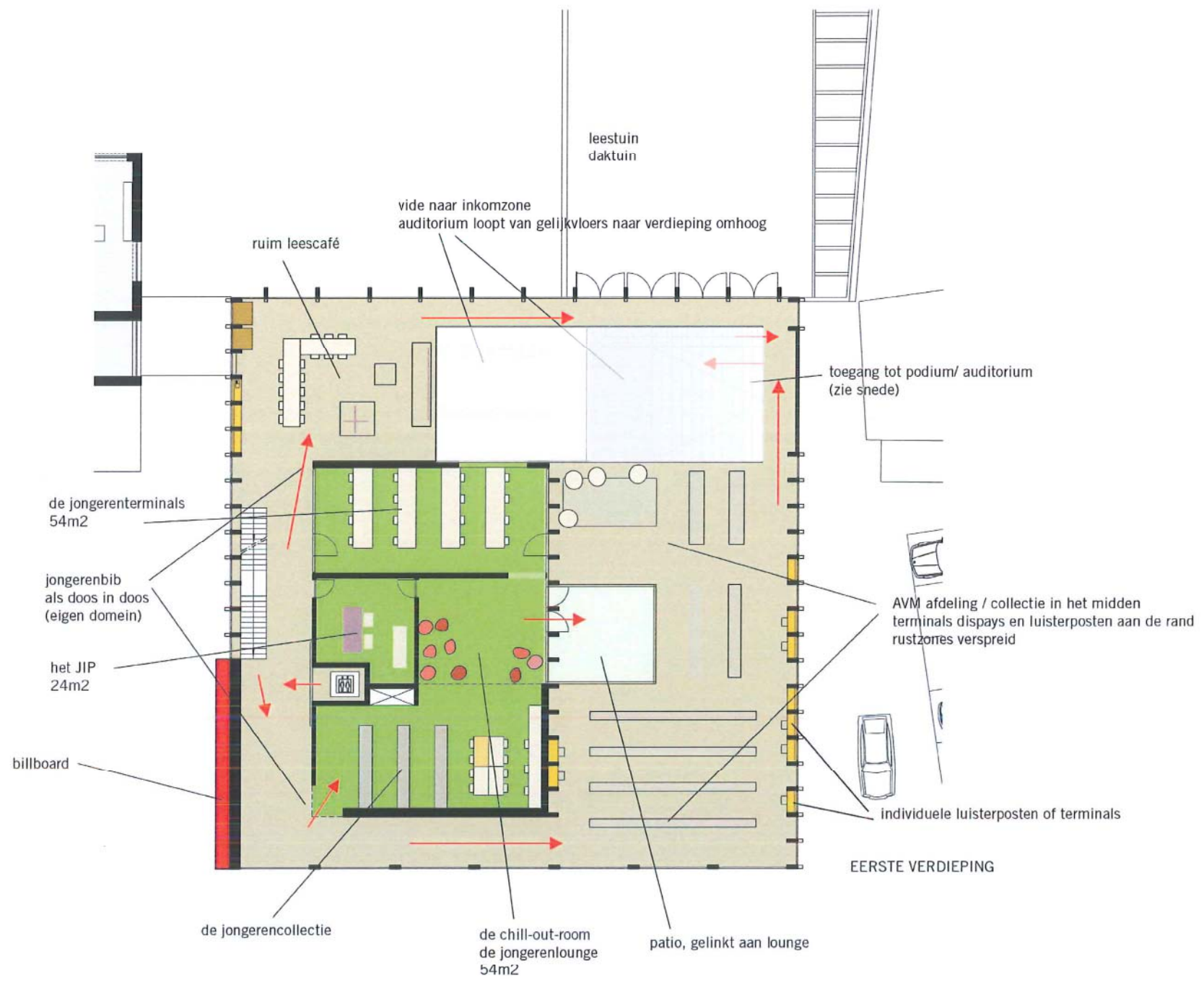
nachtbeeld met lichtbaken

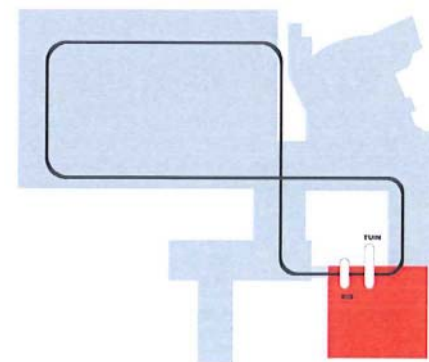
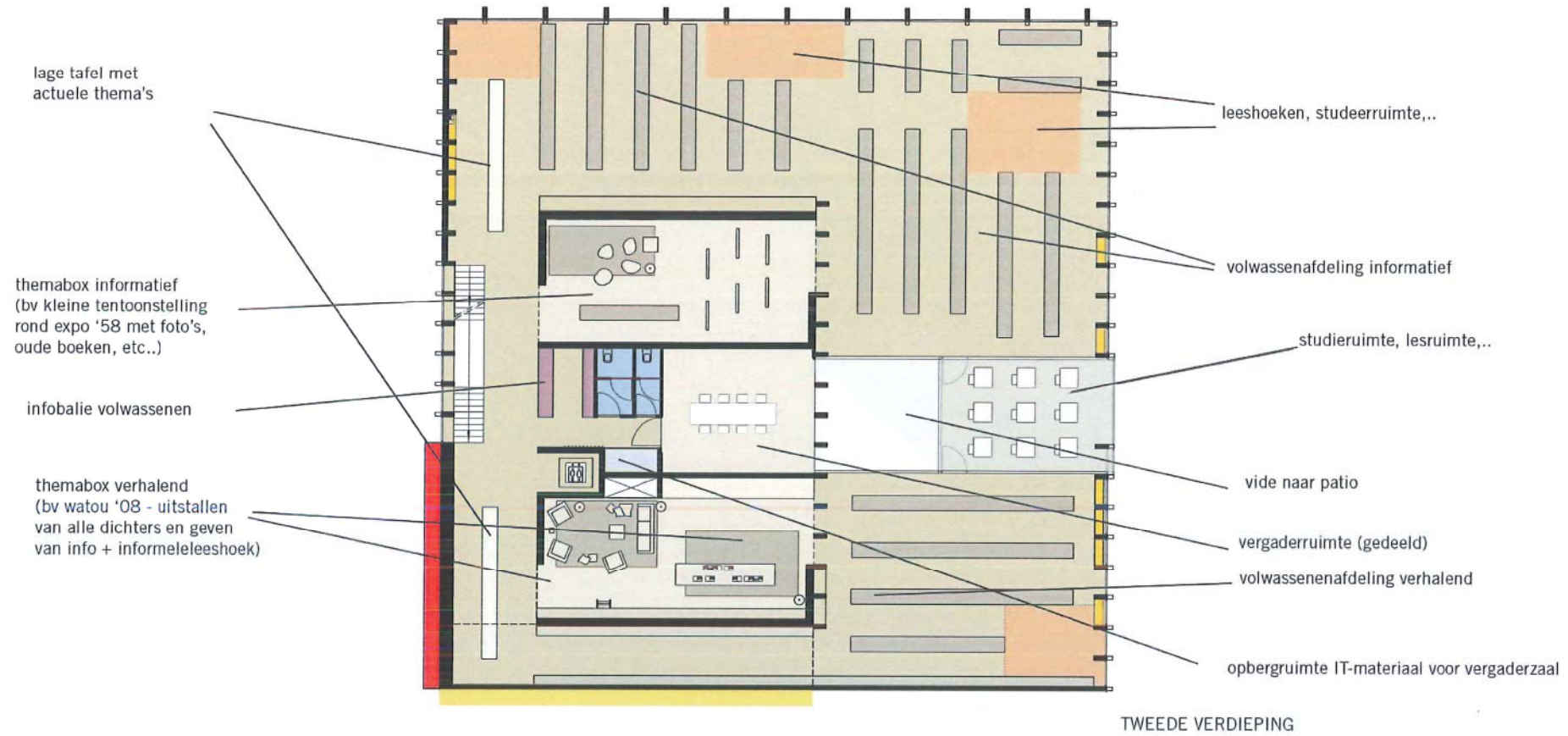
GELIJKVLOERS van BIBLIOTHEEK

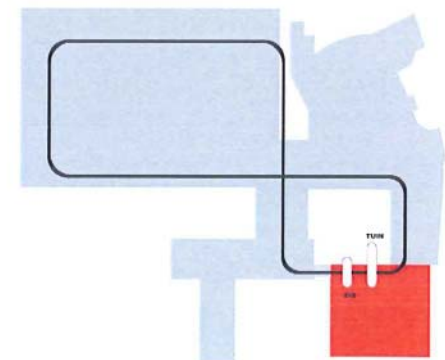
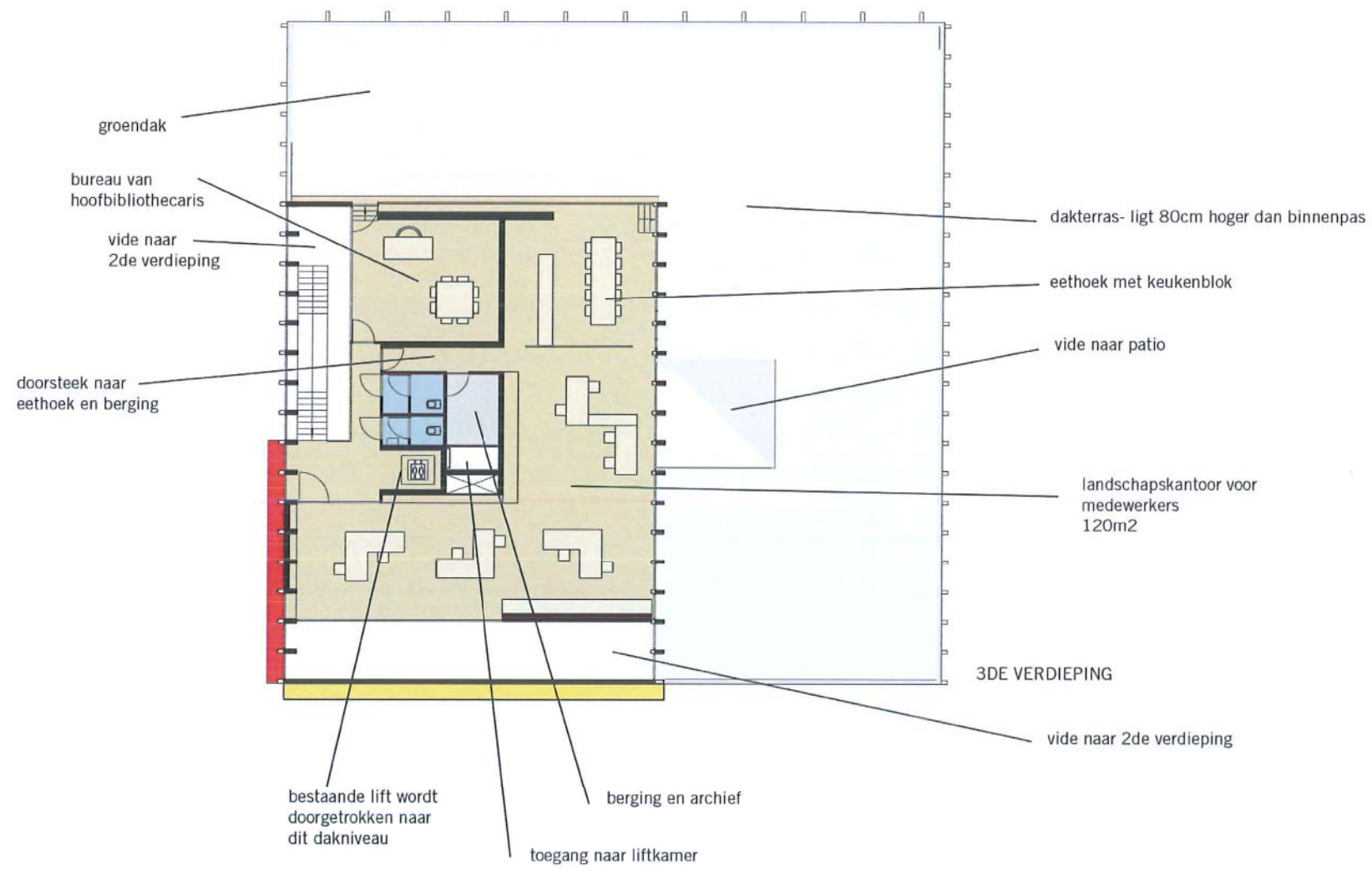
BIBLIOTHEEK niv glvl

BIBLIOTHEEK niv +1

BIBLIOTHEEK niv +2

BIBLIOTHEEK niv +3

4.2. DE NIEUWE FRONTOFFICE

De bestaande toestand in 5 volzinnen:

De huidige hoofdinkom telt drie verschillende inkompartijen wat verwarrend werkt. Terugvallen op bewegwijzering wordt al snel een noodzaak. De infobalie ligt er nu wat verdoken bij. Verdiept opgesteld, flankeert ze de belangrijkste doorstroming maar maakt er zelf geenszins deel van uit. Dat de balie achter een glazen pui gevestigd is, versterkt het gevoel van latente afwezigheid.

Het verwachtingspatroon:

Het CC wil een uitgesproken nieuwe balie als het kloppend hart van het centrum. Deze balie wordt het informatie- en oriëntatiepunt dat het gecentraliseerde cultuurloket huisvest. De klassieke opstelling van één persoon achter een meubel wordt verlaten voor een als frontoffice uitgewerkte ontvangszone. Ter Dilft in één oogopslag; inderdaad zeer ambitieus.

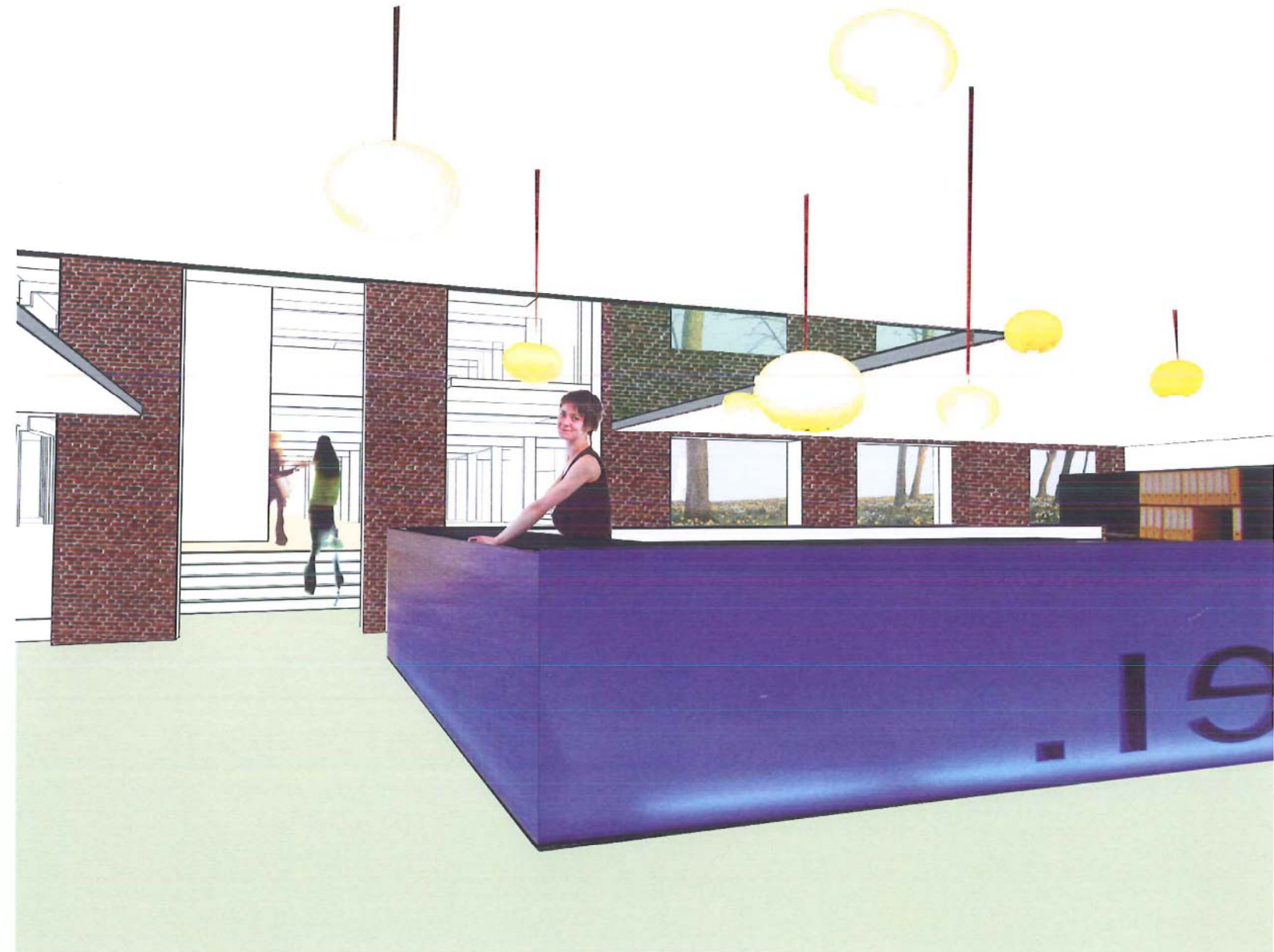
Het nieuwe voorstel:

Het verplaatsen van een inkom, als meest oriënterend element, zaait verwarring in het collectief geheugen van iedereen die Ter Dilft kent. Daarom blijft de locatie van de hoofdinkom grosso modo behouden daar waar ze reeds van in den beginne was: aan het ondertussen verbrede voorplein zijde Sint Amandsesteenweg. Het is ook gewoon logisch om de inkom aan deze straatzijde te behouden aangezien hier de meeste passage is.

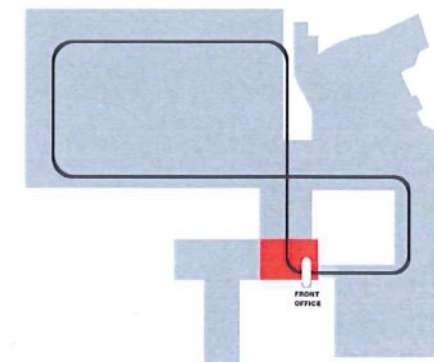
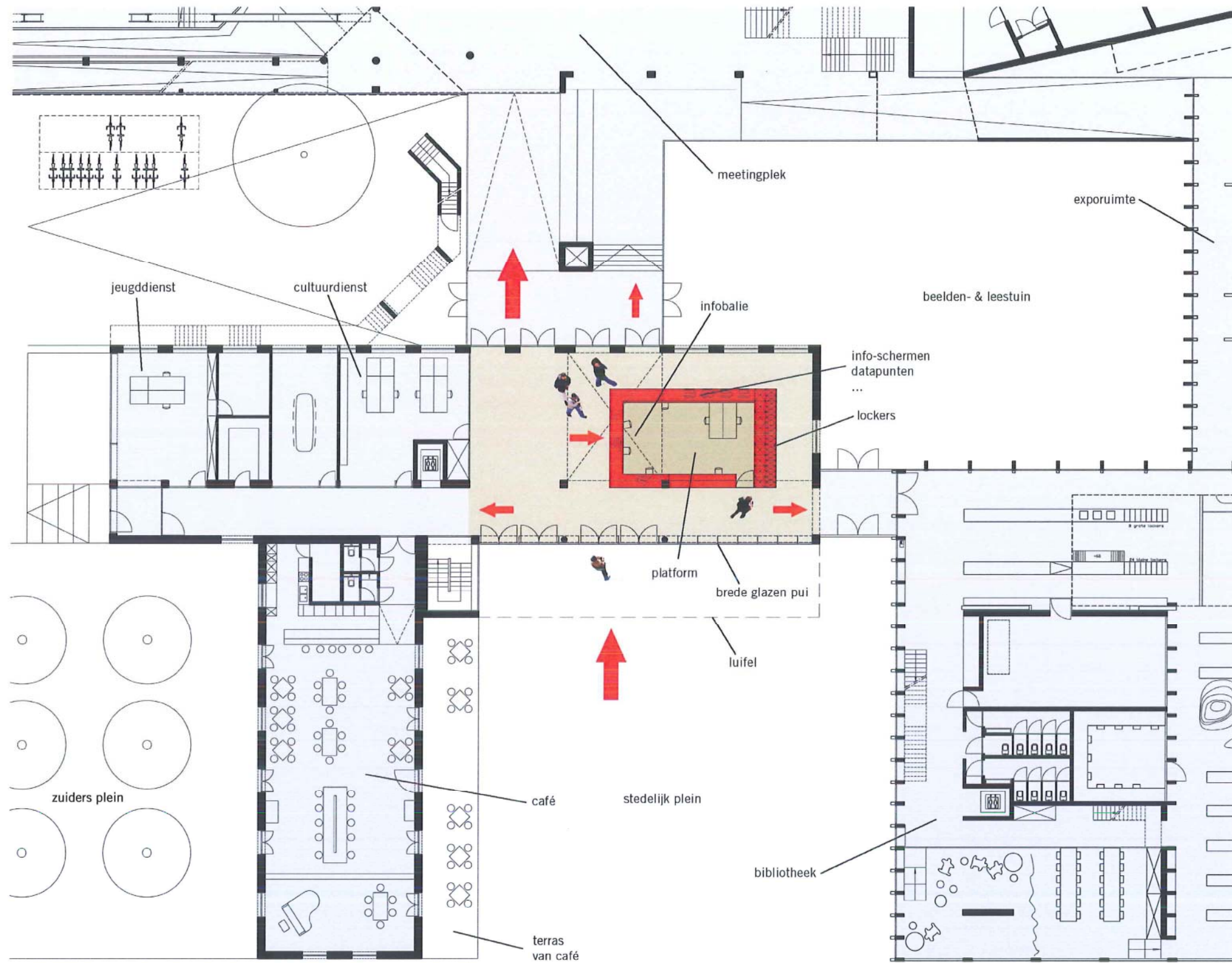
De eerder desoriënterende 45-graden architectuur van de huidige glazen inkompartij wordt vervangen door een loodrechte no-nonsense benadering. Een nieuwe brede glazen pui onder een langse luifel markeert vanaf de straat en het voorplein de hoofdinkom van Ter Dilft.

De nieuwe infobalie wordt als een duidelijk platform, haast een obstakel, net na de hoofdinkom geplaatst. Uitgewerkt als een groot centraal receptie-eiland, neemt ze een toplocatie op het nieuwe parcours in; de centrale opstelling domineert twee belangrijke circulatie –en zichtassen. Hierdoor kan een bezoeker gemakkelijk vanaf dit punt wegwijs worden gemaakt. Doordat de balie als een vrijstaand gegeven uitgewerkt is, heeft het een groot contactoppervlak met de circulatie die er

rond doorloopt. De balie is dan ook de drager van alle mogelijke informatie en logistiek zoals info-schermen, brochurestands, datapunten, informatieconsoles en zelfs lockers.

simulatie van front-office met doorzicht naar meetingsplek en leestuin.

FRONTOFFICE

4.3 DE VERSCHILLENDE BACKOFFICE'S

De bestaande toestand in 3 volzinnen:

De functie van backoffice is momenteel verspreid over verschillende gebouwen. Bewegwijzing is noodzakelijk om ieder bureau en dienst terug te vinden. Interne samenhang lijkt op het eerste gezicht wat zoek.

het verwachtingspatroon:

De backoffice is dé logistiek en inhoudelijke ondersteuning van de frontoffice. Beide moeten nauw samenwerken en een directe relatie hebben. Verder moet er rustig kunnen worden gewerkt.

Bezoekers worden laagdrempelig ontvangen. Men beschikt er over voldoende vergader- en besprekruimtes.

het nieuwe voorstel:

Alle diensten die de backoffice vormen, met uitzondering van de leerlingenadministratie van de academies, worden gebundeld in het bestaande langse bouwblok aan de Sint Amandsesteenweg. De verschillende diensten worden gehuisvest in de ruimtes naast en boven de front-office. De beschikbare ruimtes worden logisch geschakeld langs de bestaande overzichtelijke gang. Het bestaande trappenhuis en de lift organiseren de onderlinge circulatie tot een overzichtelijk geheel.

De cultuurdienst wordt omwille van haar laagdrempelig karakter, haar link met het cultuurloket en vraag naar direct contactmogelijkheden op het gelijkvloers voorzien. Ze bevindt zich recht tegenover de frontoffice, op de belangrijkste circulatie-as van het parcours. Bij de cultuurdienst hoort een vergaderzaal.

De jeugddienst wordt eveneens op het gelijkvloers gepland en heeft, naast een interne circulatie-link met de administratieve diensten een afzonderlijk inkom. Hierdoor kan de dienst volledig autonoom werken. De directe toegang is aan de kopse kant van het gebouw voorzien en heeft een directe informele toegankelijkheid vanaf de straat en het binnengebied. Dit verhoogt het autonoom imago van de dienst wat dan weer drempelverlagend werkt voor de beoogde doelgroep. De

jeugddienst heeft een eigen berging en kan eventueel gebruik maken van de naastliggende vergaderruimte.

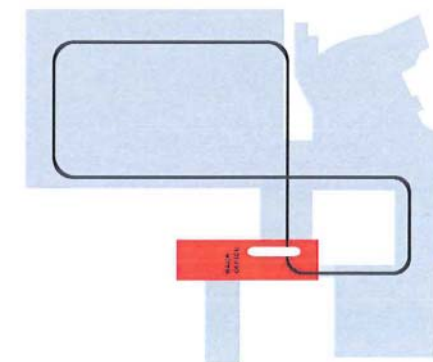
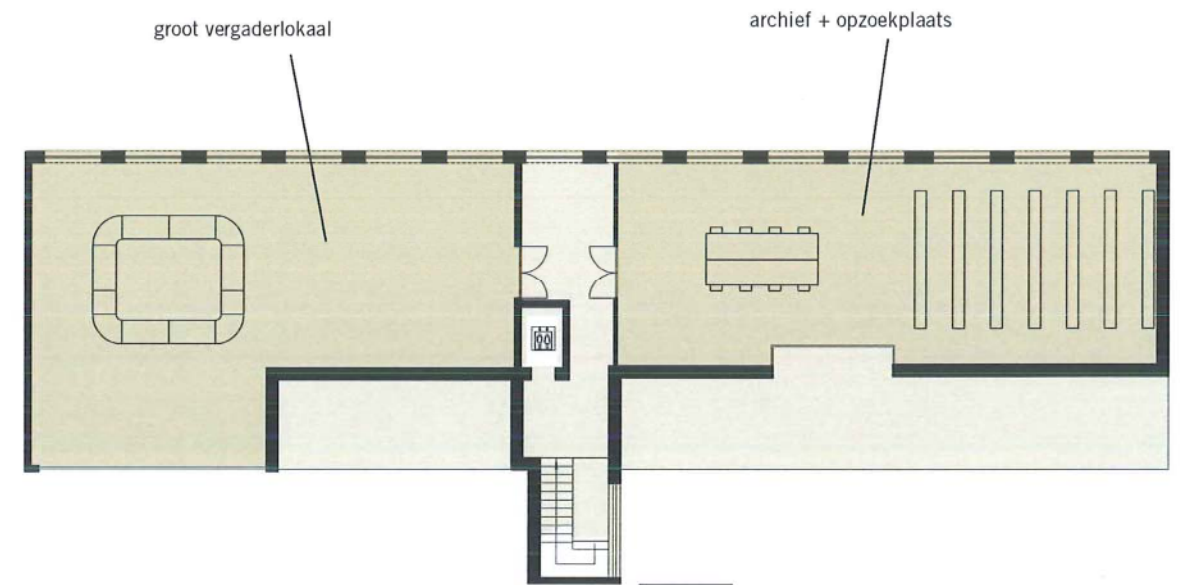
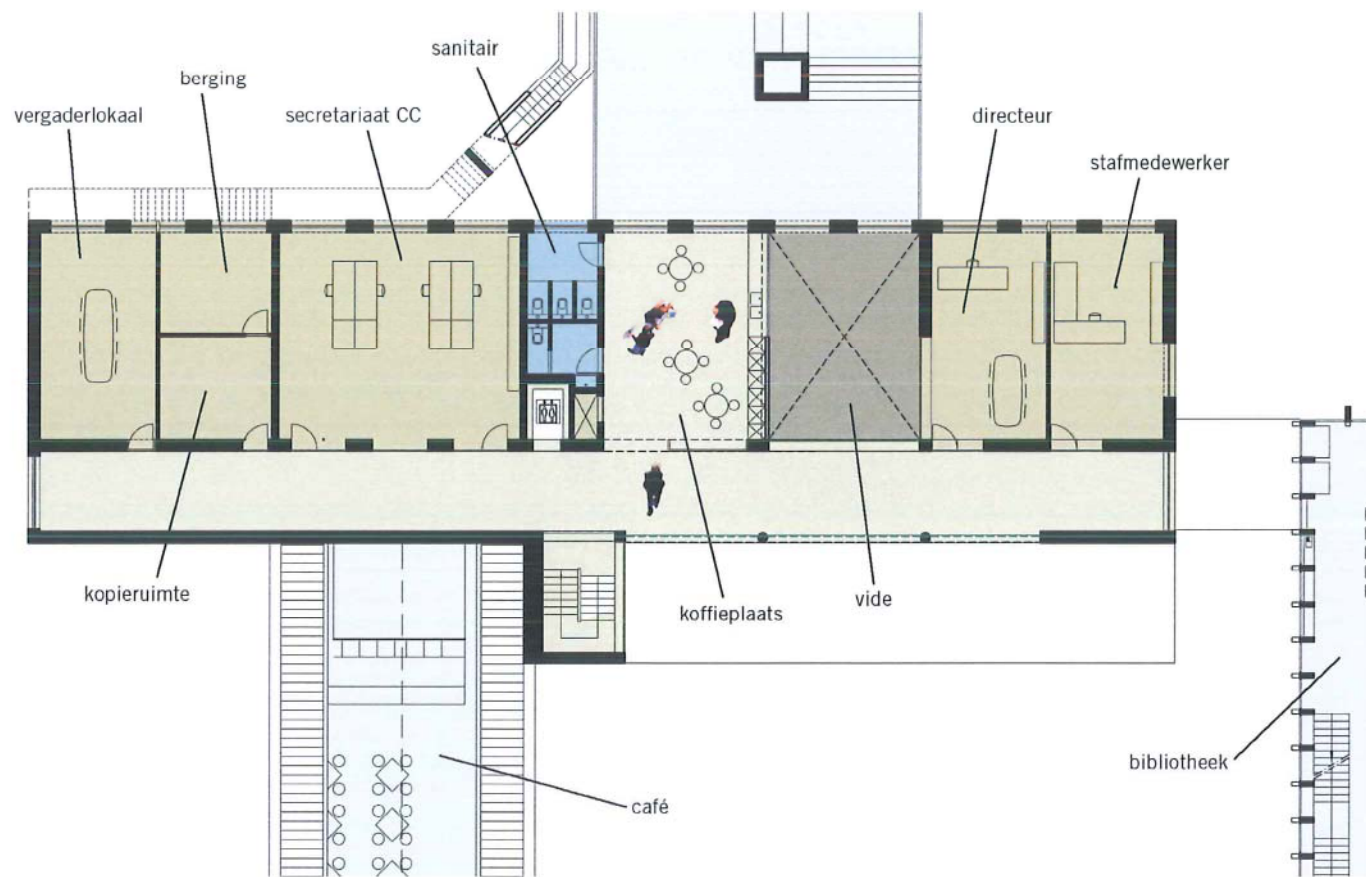
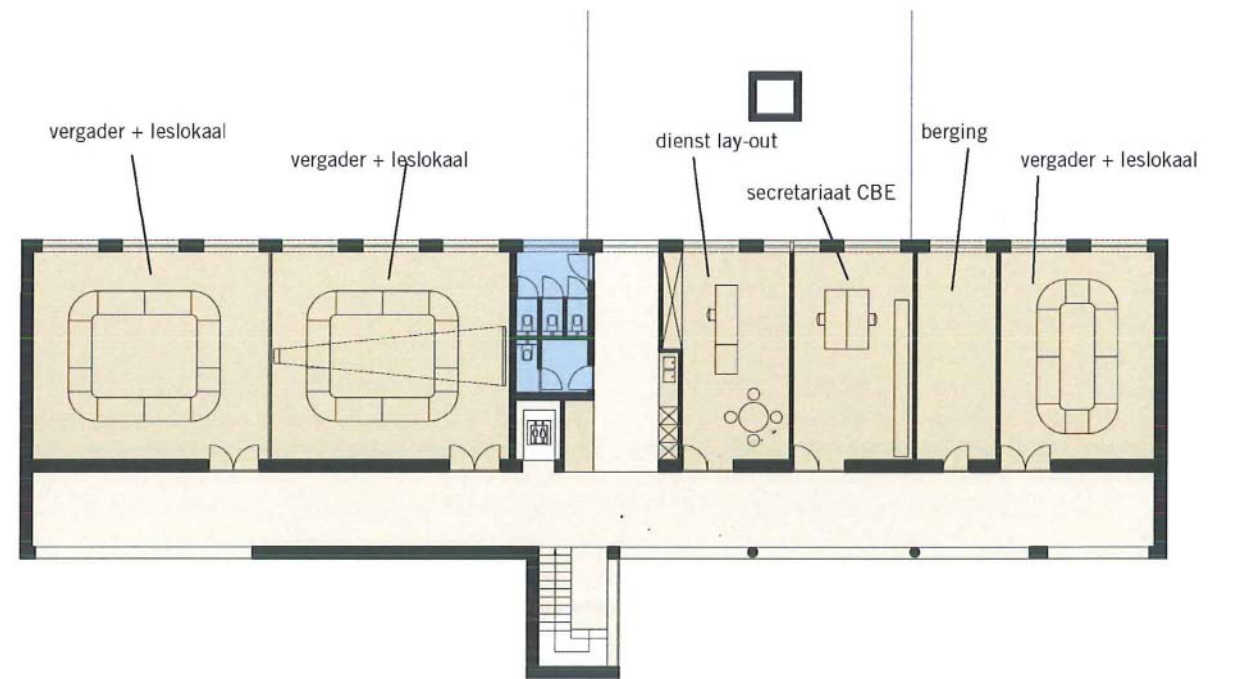
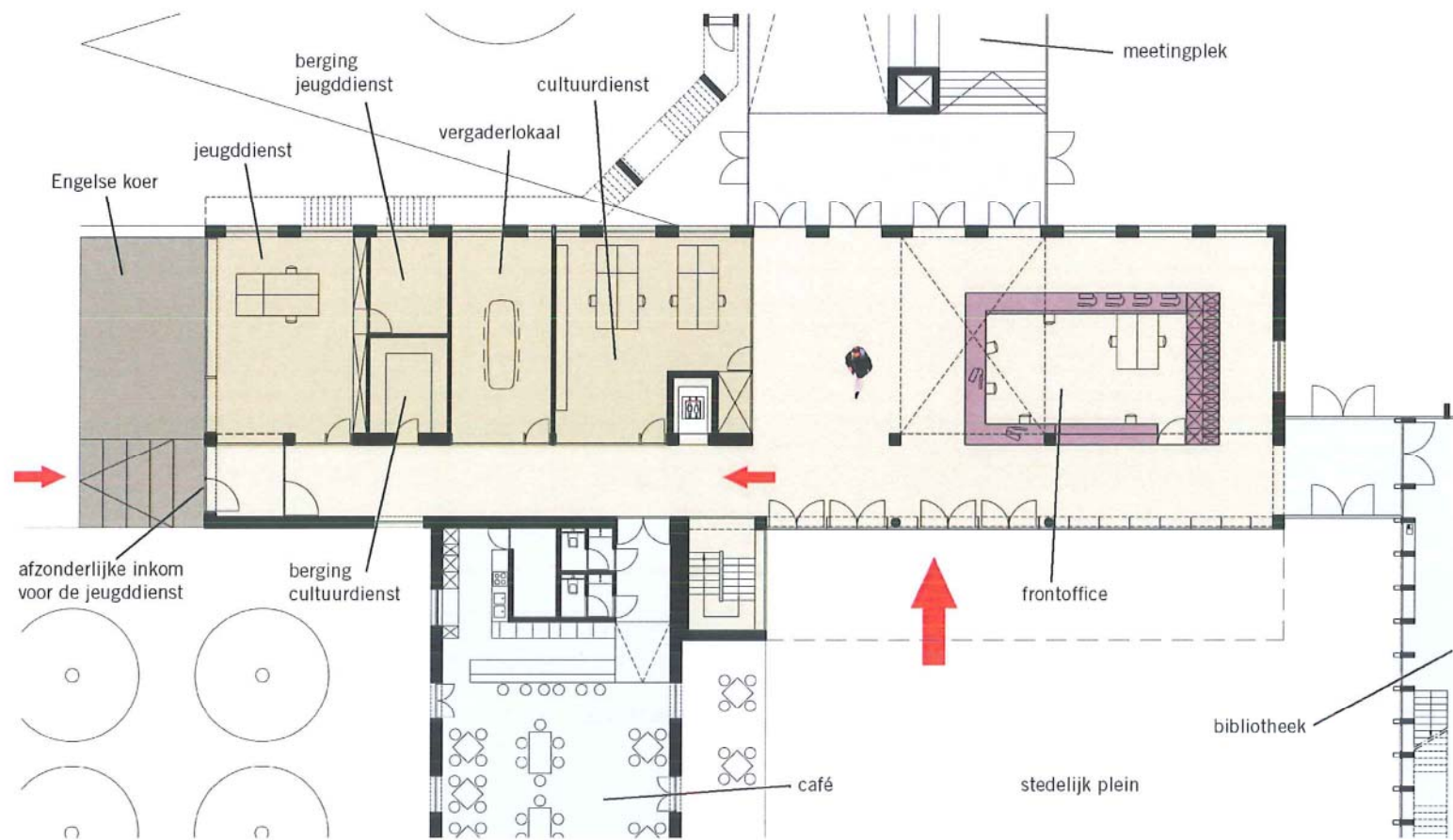
Op de eerste verdieping voorzien we in dit ontwerp naast de vide een ontspanningsruimte voor het personeel, de directie met de stafmedewerkers, het secretariaat, een vergaderruimte, en de kopieerruimte.

Op de 2de verdieping komt de lay-out dienst, het secretariaat CBE en 3 vergaderruimtes met een kitchenette.

De dakverdieping kan een grote vergaderzaal en archief ruimte herbergen.

huidige en geprojecteerde situering van backoffice

BACKOFFICE'S

4.4 DE NIEUWE EXPO-RUIMTE

De bestaande toestand in 3 volzinnen:

Momenteel kan er amper gesproken worden van een tentoonstellingsruimte. Kunst hangt voor een groot deel in de gangen en ondanks de grote 'exposure' kunnen de uitgestalde werken niet ontsnappen aan de connotatie "decoratie". De enige aan kunst toebedeelde ruimte is ondermaats naar ruimtelijkheid en lichttoetreding en heeft de aura van een vergaderzaal. "Bornem is te weinig beeldend" heet het in de cultuur-beleidsnota.

het verwachtingspatroon:

Samenvallend met de uitgesproken, ambities van de stad en haar cultuurbeleidsplan om hedendaagse kunst te plaatsen wil Ter Dilft voorzien in 400m² sobere, naakte (werk)ruimte met een hoge presentatiekwaliteit. De ruimte moet laagdrempelig bereikbaar zijn en kunst binnen het openbaar domein brengen.

het nieuwe voorstel:

De expo-ruimte wordt als een volwaardig zelfstandige ruimte geënt op het centrale parcours. Zo wordt de kunst onmiddellijk en haast onopgemerkt bereikbaar zonder dat ze gereduceerd wordt tot een "en passant" gegeven: ze krijgt haar eigen plaats.

De voorziene plek bevindt zich op het gelijkvloers, aan de binnentuin. De ruimte is vanuit 2 richtingen toegankelijk: Enerzijds haast naadloos vanuit de bibliotheek en anderzijds vanaf het centrale binnenplein, via een hellend vlak dat de binnentuin flankiert.

De tentoonstellingsruimte neemt zo een specifieke plaats in, ietwat teruggetrokken maar zowel fysisch als visueel zeer aanwezig. De binnentuin krijgt, naast de kwaliteit van een luwe plek als leestuin ook het potentieel van een tentoonstellingstuin die vanaf het voorplein, de infobalie, de meeting, de bibliotheek en de foyer zichtbaar is. Als tegenpool van deze beeldentuin kan vervolgens ook het publiek voorplein aan de straatzijde gelezen worden als een extensie van de beeldentuin. Zichten tussen voorplein en binnentuin ontstaan waardoor diepte geïntroduceerd wordt.

Door kunst te blijven enten op het parcours maar tegelijk het parcours de kwaliteiten van een plek te geven wordt getracht

om haar een zelfstandigheid te geven binnen een dagelijkse stroom van gebruikers, bewoners en bezoekers.

De tentoonstellingsruimte deelt met de aanpalende bibliotheek het auditorium en eventueel de hele inkomzone. Los van de werking van de bibliotheek kunnen er vernissages, lezingen of voorstellingen in functie van een bepaalde expo gegeven worden. Het met het auditorium verbonden leescafé kan ook vrijelijk door de expobezoekers gebruikt worden.

De tentoonstellingsruimte heeft een directe toegang tot een deel van de ruimtes onder de foyer en schouwburg. Deze ruimtes (die door herlocalisatie van de huidige functies deels vrijkomen) kunnen ingericht worden als atelierruimte voor een artist in residence.

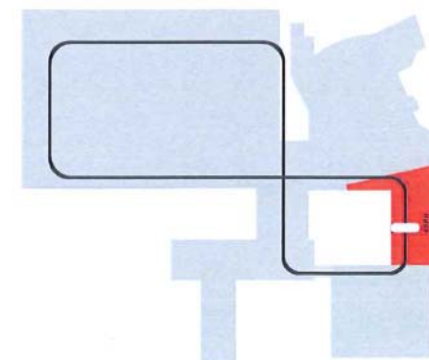
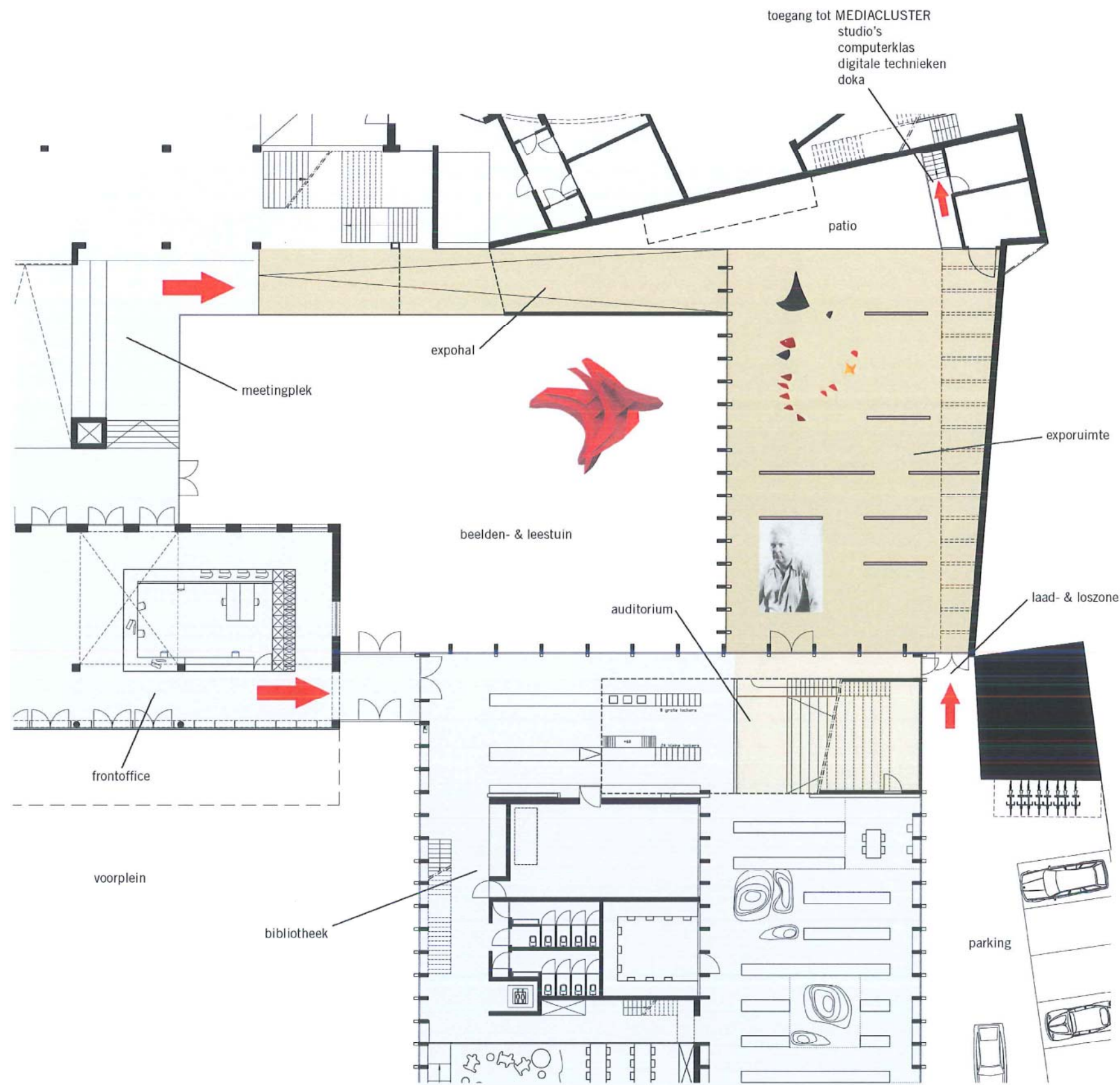
De tentoonstellingsruimte is tevens rechtstreeks ontsloten naar de straatzijde voor logistiek ondersteuning via de parking voor medewerkers van de bib.

huidige en geprojecteerde situering van expo-ruimte

zicht vanuit expo op inkomzone van bib

EXPORUIMTE

4.5 DE MEETING(PLEK)

De bestaande toestand in 2 volzinnen:

Op dit moment ontmoeten mensen elkaar informeel doorheen de brede gangen van het CC. De zitpunt is, lijkt het, de enige ontworpen ontmoetingsplek binnen het huis.

het verwachtingspatroon:

Er wordt een duidelijk concept gevraagd betreffend de leesbaarheid en doorwaadbaarheid binnen en buiten het centrum, tezamen met het ontwikkelen van ontmoetingsplekken.

het nieuwe voorstel:

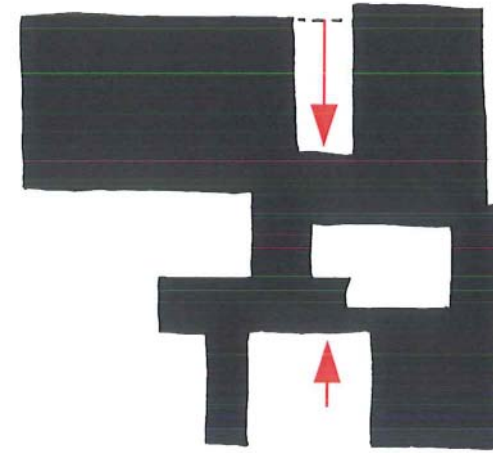
Als basisconcept voor de verdere ontwikkeling van het masterplan werd reeds het begrip 'parcours' geïntroduceerd (zie concept onder punt 2); een 8-vormige lus wordt over en rond de onderdelen van het centrum gelegd.

Centraal op deze lus bevinden zich de belangrijkste ontmoeting- en zitzones. Daarnaast worden nog diverse, in kwaliteit en schaal gedifferentieerde ontmoetingsplaatsen op de lus voorzien maar deze zijn eerder verbonden aan specifieke programmaonderdelen.

De centrale ontmoetingszone start vanaf de infobalie en loopt door tot aan wat we de meeting noemen. Hier snijden de twee lussen van de het 8-vormig parcours elkaar. Hier komt, over 2 verdiepingen de 'gesaneerde' circulatie van het volledige cultuurcentrum samen.

De meeting ligt tussen de representatieve hoofdinkom en de lokale, functionele 'achterinkom'. Deze laatste wordt niet langer voorzien aan de 'achtergevel' maar naar binnen, dieper in het centrum getrokken. Hierdoor krijgt ze de kwaliteit van een volwaardige inkom, zij het anders dan deze aan de straatzijde. De achterinkom fungeert op schaal van het CC zoals een achterdeur naar de keuken dit doet op schaal van een woning: het is eerder de inkom voor de ingewijden, de bewoners, de gebruikers.

De diepe insnijding of binnenstraat verkort bovendien de mentale afstand tussen de achterzijde (=binnengebied met parking) en de voor- of pleinzijde drastisch. Een lange gang wordt hierdoor vermeden.

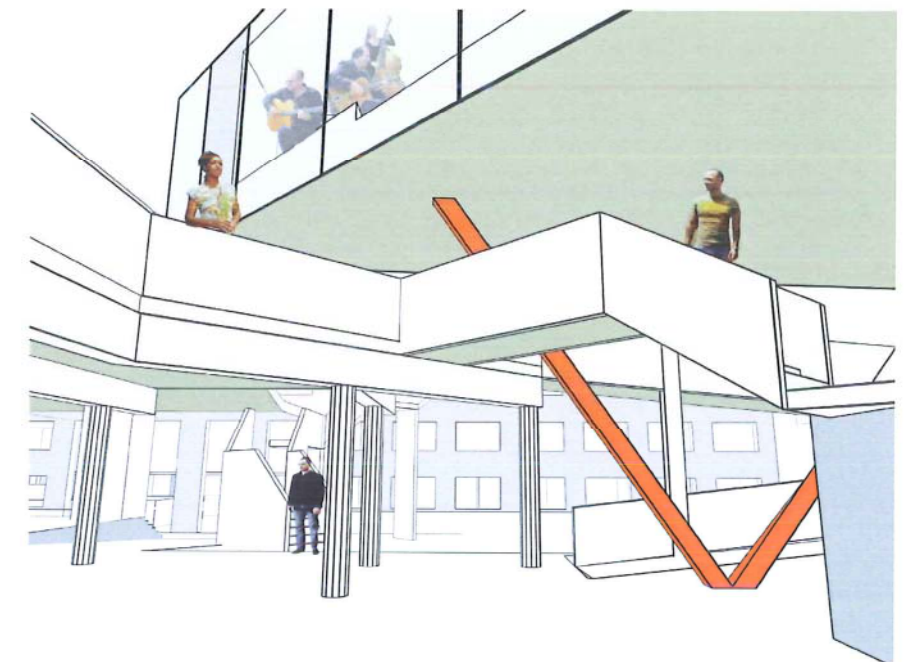

schema van hoofdinkom en achterinkom en de beperkte afstand tussen beide

De bezoeker/gebruiker komt in dit voorstel dus op een sequentiële en gedifferentieerde wijze het centrum binnen, geflankeerd door enerzijds de schouwburg en anderzijds een serie 'witruidtes'. Dit zijn vergaderzalen, leslokalen en multifunctionele lokalen die vooral dienst doen op lokaal niveau en individueel kunnen worden afgehuurd. De belevingswaarde en het contactoppervlak van het 'toekomen' wordt hierdoor groter én ook de leesbaarheid vergroot. De 'achterinkombezoeker' komt nu uiteindelijk ook centraal binnen.

De meeting wordt grotendeels vorm gegeven door de bestaande typische 45° architectuur te herwaarderen: De ruwbetonnen kolommen en balken tezamen met de dynamiek van de hoekverdraaiing en de hellende vlakken geven een krachtige ruimtewerking met doorzichten en overzichten. Het is echter vooral de schaal van deze architectuur die het mogelijk maakt om op deze plaats de belangrijkste ontmoetingsplek te ontwerpen en dit recht in het centrum van het huis.

Deze meeting bundelt over 2 niveaus de circulatie naar de belangrijkste onderdelen van het CC: de straat en de parking (globals en locals), de schouwburgzaal met de diverse ruimtes onder de zaal, de nieuwe exoruumte, de polyvalente zaal, de cantina, de witruidtes, de leslokalen en vergaderruimtes en

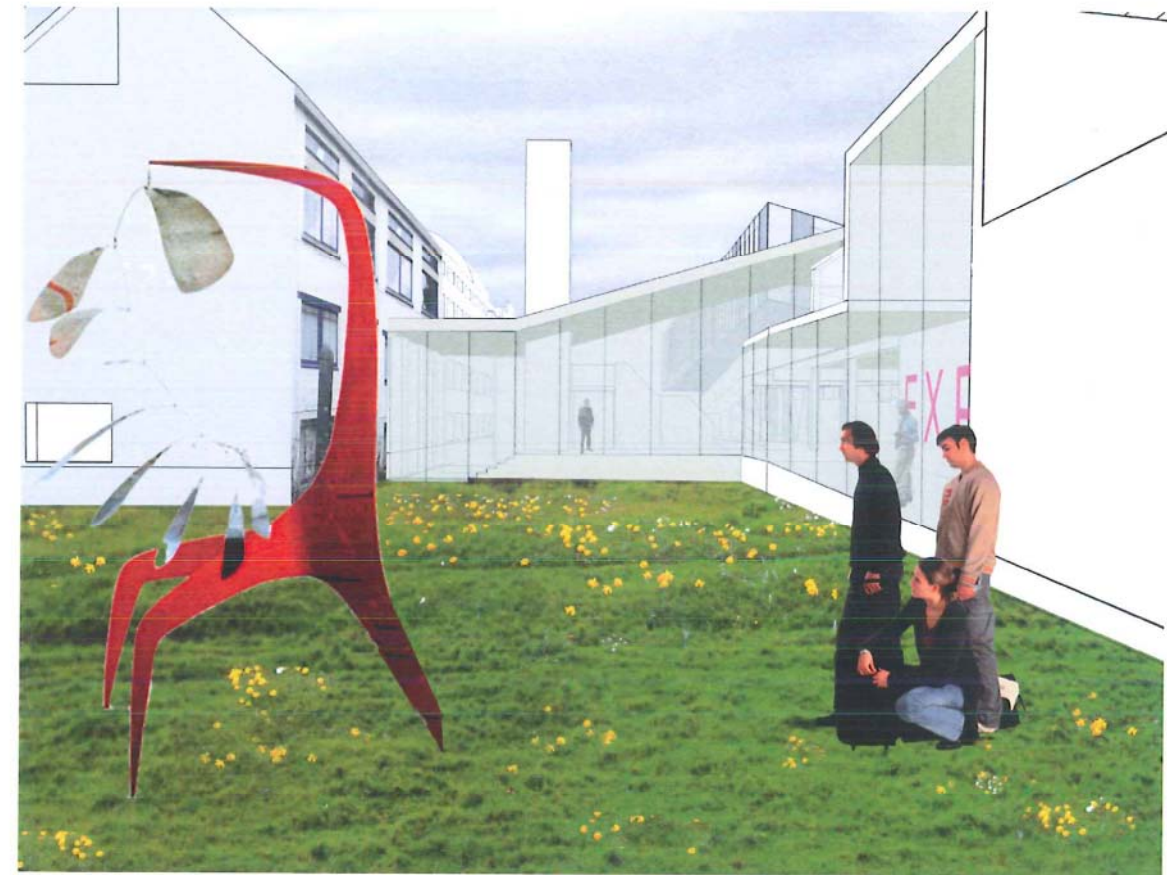
de backoffice. Hier kruisen ongeveer alle circulatiepatronen elkaar, wat de meetingplek extra rechtvaardigt.

De verdieping ervan heeft een panoptisch uitzicht over het volledige CC. Vanaf dit niveau krijgt men een zicht op beide inkompartijen, de vide over de cantina, de academie, een inblik op de polyvalente zaal, een doorzicht naar de schouwburgfoyer en een buitenveld op de bibliotheek en de binnentuinen.

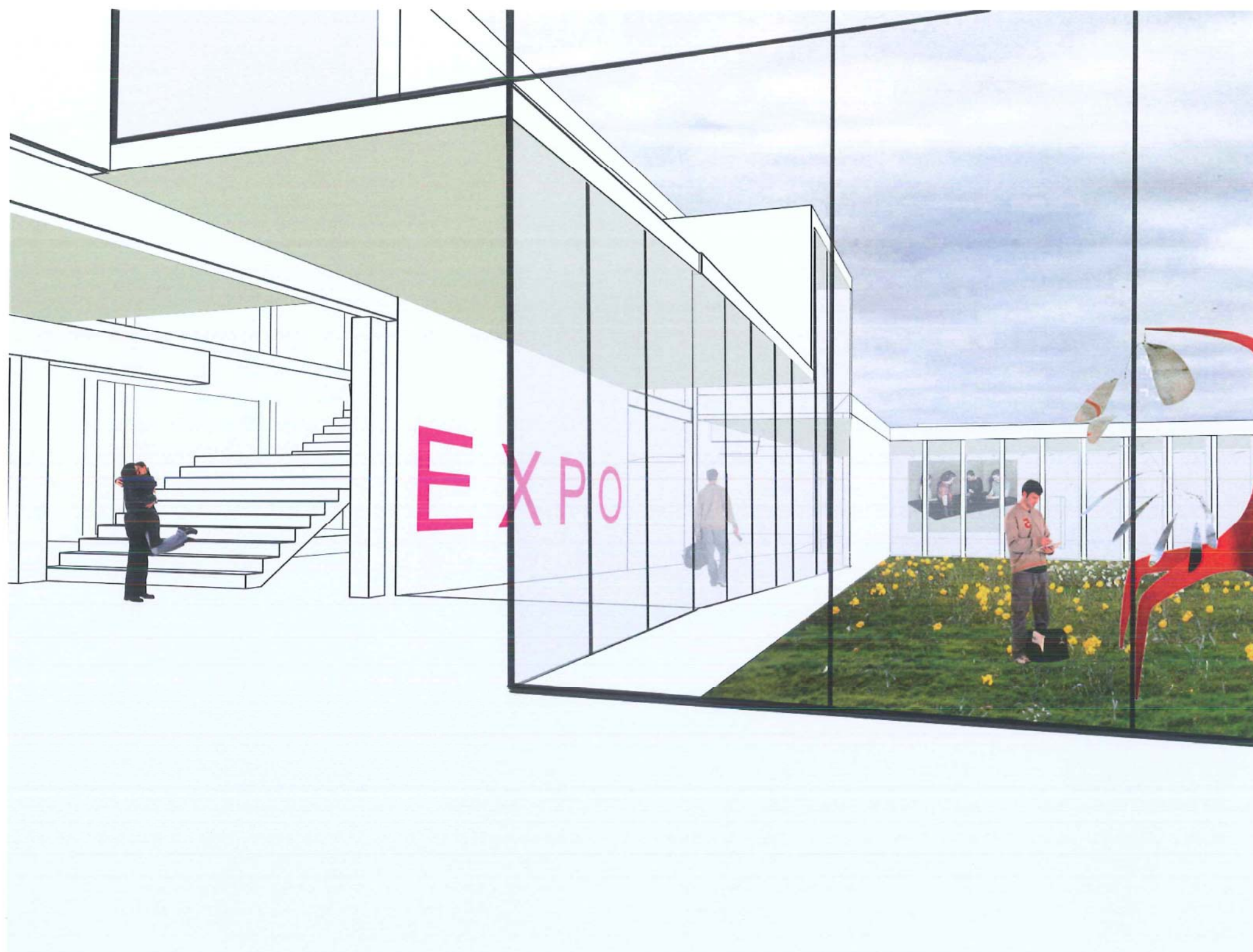
De meeting heeft door haar ligging en overzicht een breed draagvlak voor tijdelijk gebruik. Zo kunnen er recepties gegeven worden of een drink na een voorstelling (mogelijkheid van een klein barneubel). Beide academies kunnen er performances geven of gebruiken als workshopzone. Proclamatie van jaarresultaten of een modeshow op de hellende vlakken?

zicht vanuit meetingplek op binnentuin

zicht vanuit binnentuin op meeting

zicht vanuit meetingplek op nieuwe toegang naar schouwburg
en doorsteek naar nieuwe expo-ruimte.

polyvalente ruimte

'witruimten'

schouwburg

achterincom

toegang schouwburg

cantina

meetingplek

toegang expo

toegang mediacluster

exporuimte

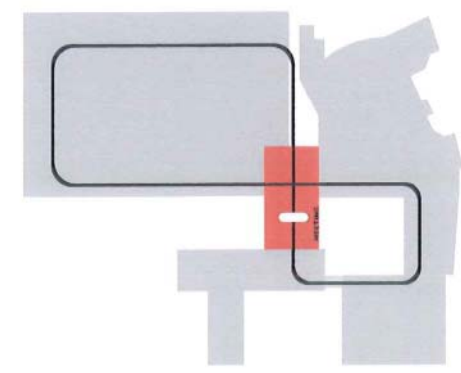
zitmeubel

backoffice

beelden- & leestuin

bibliotheek

frontoffice

MEETINGPLEK

4.6 DE POLYVALENTE ZAAL

De bestaande toestand in 4 volzinnen:

De huidige zaal heeft alles mee van een klassieke sportzaal in een sportcentrum. De enige en tegelijk belangrijkste waarde van de zaal is haar grootte en polyvalentie. Architecturaal heeft ze weinig meerwaarde te bieden.

De ligging en ontsluiting binnen het CC zijn voor verbetering vatbaar.

het verwachtingspatroon:

Er wordt verwacht dat de huidige zaal opgewaardeerd wordt tot een volwaardige fuifzaal voor meer dan 500 bezoekers en dit met een maandelijkse frequentie. Belangrijke criteria hierbij zijn de logistieke ondersteuning en veiligheidsbepalingen, eigen aan de beoogde grotere manifestaties.

het nieuwe voorstel:

Een volume-uitbreiding van de zaal lijkt aan de 3 van haar ingebouwde zijden quasi onbegonnen werk. Enkel de kant naar het binnengebied is nog vrij uitbreidbaar. Hier wordt dan ook een extra beuk gepland die al de gevraagde programma-onderdelen in een langse strook huisvest: een nieuwe autonome en grote inkom gericht naar het binnengebied en de parking, een aanpalende vestiaire, een volwaardig sanitair blok en een afsluitbare toeg met keuken en bijhorende bergingen.

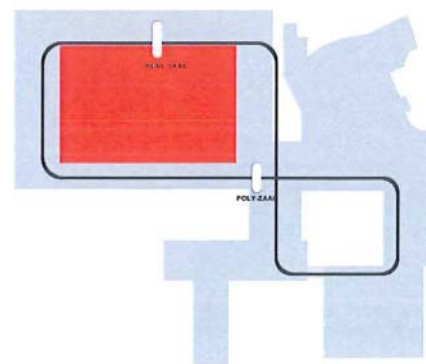
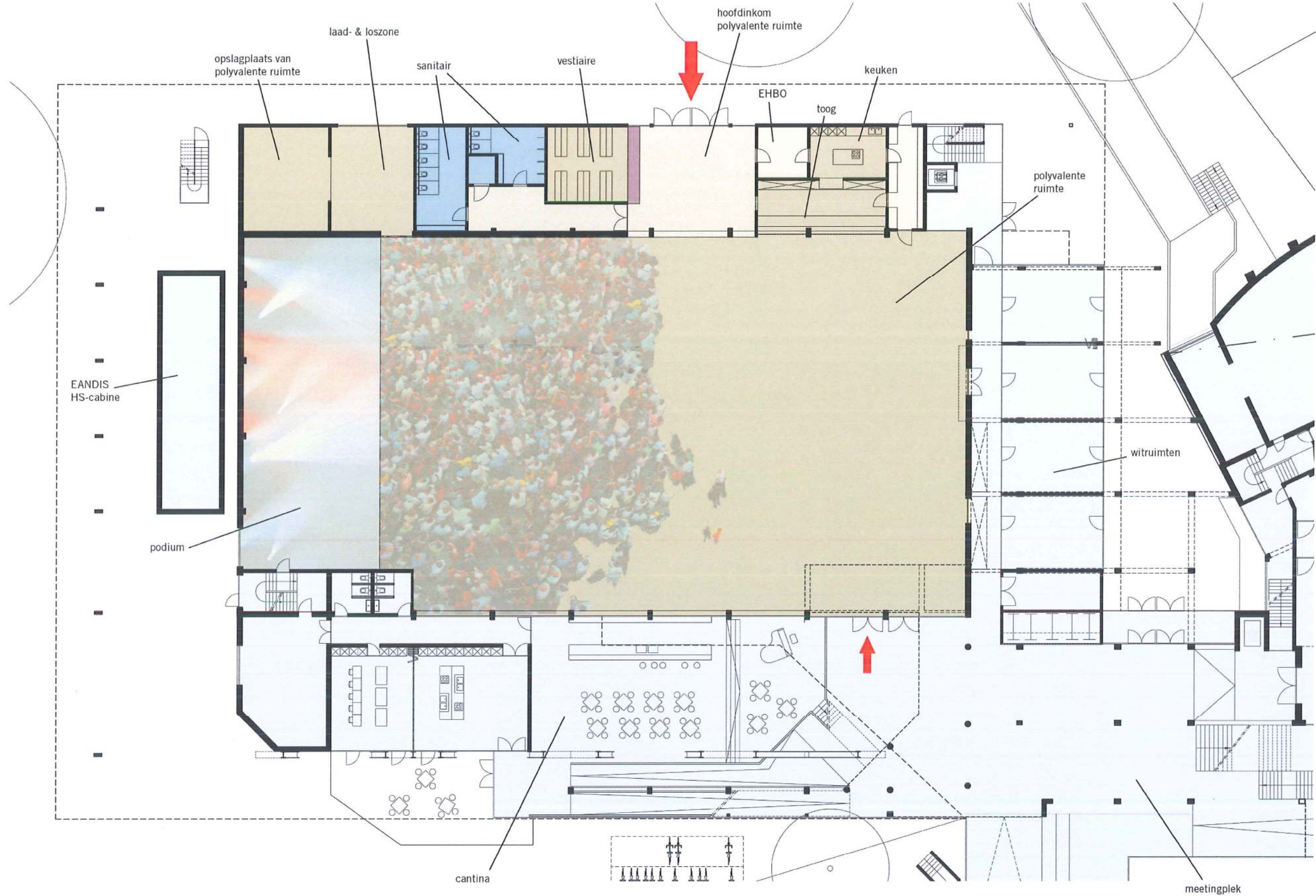
Dit voorzetvolume geeft tegelijk een nieuwe gevel dus een nieuw beeld aan de ietwat verouderde en basale uitstraling van de huidige zaal. Bovendien zorgt het nieuwe volume voor een ontubbeling van de gevel (bestaande + nieuwe gevel) waardoor er een beter akoestische demping ontstaat.

Verder wordt het podium vergroot, tezamen met de aanpalende berging en laad-en loszone.

De huidige inkom in de zaal vanuit het CC blijft behouden. Ook de halfondergrondse sanitaire voorziening en kleedkamers blijven integraal behouden.

huidige situatie en geprojecteerde toestand met uitbreiding

POLYVALENTE ZAAL

4.7 DE SCHOUWBURG

de bestaande toestand in 9 volzinnen:

De schouwburg verhoudt zich paradoxaal genoeg eerder als een buitenbeentje binnen het cultuurcentrum. Dit is te wijten aan haar schaal en de dubbelzinnige ontsluiting via de weliswaar vrij monumentale maar toch in de marge geplaatste toegang. Reeds voor het binnenkomen van het centrum dringt zich de keuze op: of naar het CC, of naar de schouwburg. Die tweespalt zorgt voor een mentale afscheiding van de schouwburg van de rest van de werking. Je hoeft zelfs de info balie niet te passeren.

Komende vanaf het binnengebied met parking is de toegankelijkheid al helemaal onduidelijk. Vanaf de achterinkom, indien open, moet men eerst helemaal naar de voorzijde (vestiaire) en dan terug naar boven...

Verder voelt de toegang tot de parterre ondermaats aan voor een schouwburg van dit caliber en is deze bovendien moeilijk te vinden (parterre oneven bv).

Ook de foyer van de schouwburg staat niet in verhouding tot de sfeer en de kwaliteiten van de schouwburgzaal zelf: een koele doorgang met enkel beperkte zichten op achterliggende woningen en tuinen of een dakenlandschap.

het verwachtingspatroon:

Er wordt gevraagd om de bereikbaarheid van de schouwburg te verbeteren. Ook een vlotte verbinding tussen schouwburg en polyvalente zaal is gewenst.

het nieuwe voorstel:

Door de radicale herpositionering van de nieuwe bibliotheek wordt de bestaande toegang tot de schouwburg afgesneden. Het voorstel voorziet dan ook in het herorganiseren van de toegang tot de grootste ruimte van het CC en tegelijk ook van de beleving ervan. Het naar een voorstelling gaan moet gekaderd worden door een zekere "grandeur" en dit moet doorheen de nieuwe architectuur voelbaar zijn.

De nieuwe inkom van het centrum aan de straatzijde (zie 4.2) laat een royale en logische doorstroom naar de centrale 'meeting' toe. Dit binnenplein, als centrum van circulatiestromen, draagt ook de vernieuwde ingang naar de schouwburg. Een royale trap klimt vanaf het plein naar de

bestaande foyer. De foyer geeft vervolgens toegang tot de tribune.

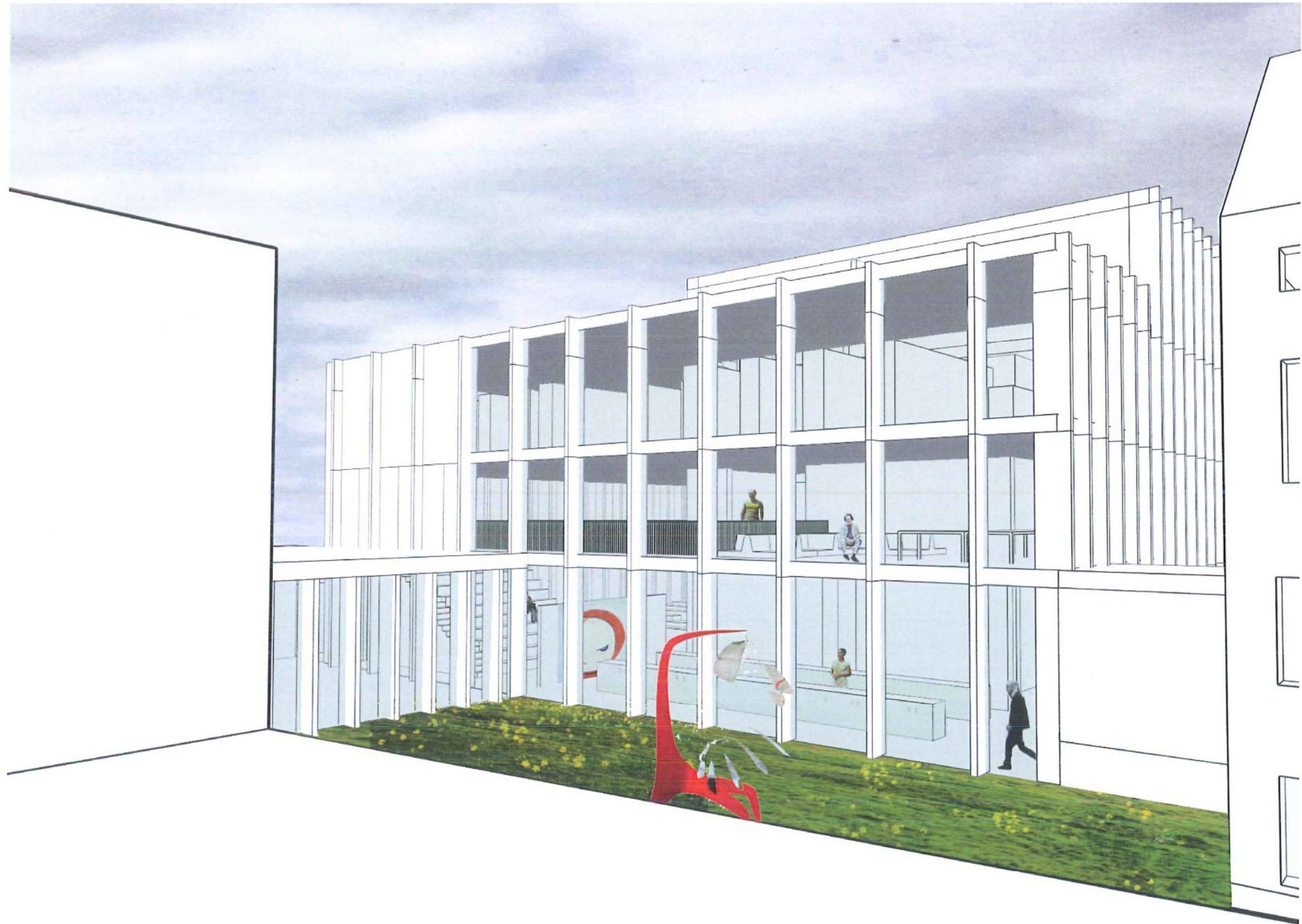
Onmiddellijk naast deze trap vind je een directe toegang tot de parterre (even) waardoor parterre en tribune een evenwaardige bereikbaarheid en dus aanwezigheid krijgen.

Centraal op het meetingplein staat een uitschuifbaar vestiaire-meubel. Bij een voorstelling wordt het meubel als een kast opengeschoven. Deze centrale ligging van de vestiaire en eventuele ticketcontrole laat ook toe dat bezoekers die via de achterparking komen onmiddellijk naar de zaal kunnen zonder eerst de hoofdinkom te moeten passeren.

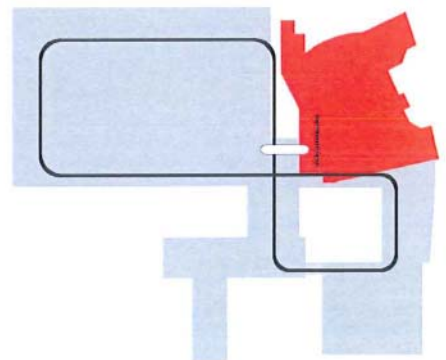
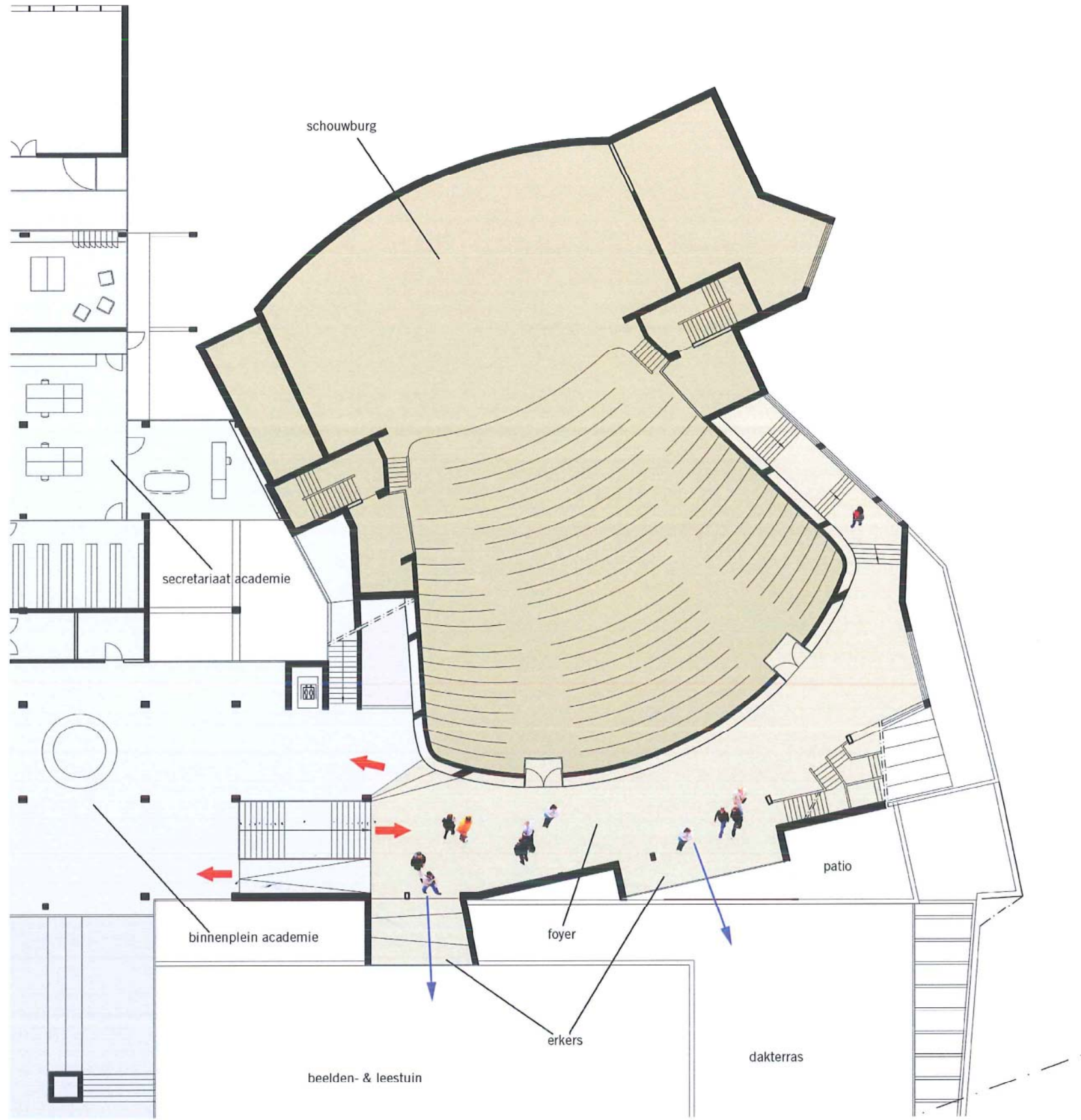
De foyer blijft integraal behouden maar krijgt wel twee extra openingen in de nu gesloten gevel. Deze twee menshoge 'erkers' of kijkgaten doorbreken het ganggevoel en maken de ruimte tot een specifieke plek. Voor, tijdens of na de voorstelling kan men hier wat wachten, napraten of zelfs iets drinken. Deze kijkdozen geven een direct zicht op de nieuwe bibliotheek en haar binnentuin, maar tevens en best belangrijk op het silhouet van het achterliggend Scheldelandschap.

Vanaf het kruispunt gezien wordt de anonieme, blinde, industriële cultuurdoos opengebrouwen. De schouwburg krijgt een eigen gezicht. Bij avondval schiet er licht uit en is er beweging zichtbaar. De schouwburg kondigt zo haar eigen voorstelling aan.

De schouwburgfoyer geeft in dit ontwerp ook voor het eerst uit op de verdieping van het binnenplein/meeting. Hier genereren we zichten op de lager gelegen cantina en beide inkompartijen.

zicht vanuit de nieuwe raamopening in de foyer op bib en expo rond de nieuwe binnentuin.

SCHOUWBURG

4.8 DE ACADEMIES

De bestaande toestand in 4 volzinnen:

Zowel de academie van WMD als deze van Beeldende Kunsten kampen met het organisch gegroeid verleden van Ter Dilft: ze nemen op diverse plaatsen diverse ruimtes in, zonder een duidelijk overzicht of hiërarchie. Vooral de academie van Beeldende Kunsten is hybride gehuisvest en dit in lokalen die vaak amper geschikt zijn.

De academie voor WMD is beter gegroepeerd maar moet zich behelpen met een eerder publieksonvriendelijke (afstand en ligging) zolderruimte als speelruimte. De vrij centrale ligging van deze academie is akoestisch gezien ongunstig.

het verwachtingspatroon:

Beide academies moeten op termijn gehergroepeerd worden tot idealiter een grote academie. Er is een acuut ruimtegebrek bij beide academies dus meer ruimte is een must. Een korte programma-analyse leert dat de bruikbare oppervlakte in totaal met 55% toeneemt (van ong 1160m² tot ong 1780 m² excl circulatie). De verbondenheid van academie met expo wordt als logisch gezien.

het nieuwe voorstel:

De herwaardering van beide academies tot één groot en sterk geprofileerd instituut vormt ons inziens de uitdaging voor Ter Dilft als cultuurcentrum. Het samengesteld programma onderlijnt de grote ambities van dit project. De verbondenheid met het cultuurcentrum, iets wat niet "random" is voor een CC, moet volgens ons behouden blijven om de eigenheid en rijkdom van Ter Dilft te bewaren.

Gezien de volgebouwde condities van de zone rond de meeting en de terrein-inname door de nieuwe bib is de resterende ruimte voor een geconcentreerde academie zeer beperkt en is inventief omgaan met ruimte een aanrader.

Een verdichtingsconcept lijkt logisch. De eengemaakte academie draait zich in dit ontwerp als een kraag rond de polyvalente zaal. Ze doet dit op niveau 1 zodat ze zich boven de bestaande functies verheft. Ze heeft een eigen draagstructuur, los van deze van de zaal.

huidige situatie en geprojecteerde toestand met eengemaakte academie

Vertrekkend vanuit de idee van één academie met een in de tijd flexibele ruimteverdeling wordt een eenvoudig maar zeer efficiënt ruimtelijk concept van gang + lokaal voorgesteld. Een centrale gang ontsluit de aanpalende lokalen die verschillen in breedte en diepte. Ze dragen een neutraliteit in zich hebben en kunnen op deze wijze verschillende bestemmingen (in tijd) huisvesten.

De ruimtelijke impact van 'de kraag' op het binnengebied is beperkt voor het toch wel erg groot programma dat erin vervat zit. Extra pluspunt is dat begin en einde zeer dicht bij elkaar liggen.

zicht vanuit binnengebied op nieuwe academie (zijde Kluisberg)

De academie is een duidelijk te onderscheiden onderdeel binnen het CC geworden, zonder zich af te scheiden.

Deze strategie heeft een onverwacht bijkomend voordeel. De industrieel opgetrokken polyvalente zaal krijgt een ongewilde 'facelift' waardoor de wat schamele verhouding met het binnengebied plotseling wordt omgekeerd. De gedoodverfde anonieme achterzijde van Ter Dilft krijgt een volledig nieuwe aanwezigheid, een nieuw gezicht en uitdrukking die het binnengebied een nieuwe betekenis kan geven. De academie herdefinieert als volume de kwaliteiten van het binnengebied. Vanaf het binnengebied is het duidelijk leesbaar als een element dat de verdere vernieuwing van het centrum markeert. De Academie wordt grofweg in 4 subzones verdeeld, samenvallend met de 4 zijden van de polyvalente zaal.

Beginnend aan de meetingplek leidt een nieuw hellend vlak vanaf de verdieping naar de academie voor WMD. De eerste grote spie-vormige ruimte met zicht op het binnenplein doet dienst als grote oefenzaal.

Een brede gang slingert zich verder en ontsluit zo alle klaslokalen, oefenruimtes, bergingen, sanitaire blokken en rustplekken van zowel de academie voor MWD als deze voor Beeldende Kunsten. Deze ligt aan de langse zijde van het binnengebied en is meer open.

De balletruimte wordt uit de half ondergrondse ruimte gehaald en als een substantieel deel in de academie gepast. Een grote, hoge noordgerichte ruimte met uitzicht over het binnengebied bevestigt de balletopleiding als volwaardig deel binnen de kunsten.

Eén onderdeel van de academie krijgt een eerder aparte plek toegewezen: de mediacluster. Deze hebben we geherlocaliseerd naar de zone rond de huidige balletzaal en jongerenbib (die dus vrij komen). De ruimtes naast de nieuwe spie-vormige binnentuin (die tevens de expo flankiert) krijgen volwaardige ramen met zicht op deze patio. Hierdoor kan men ze invullen als vergaderruimte of lesruimte of nog specifiek naargelang de noden van deze cluster. Het huidige doka is, omdat het zich in de nabijheid van de expo bevindt, een goed atelier/studio voor een "artist in residence". De nu ingesloten jongerenbib wordt omgevormd tot het nieuwe doka.

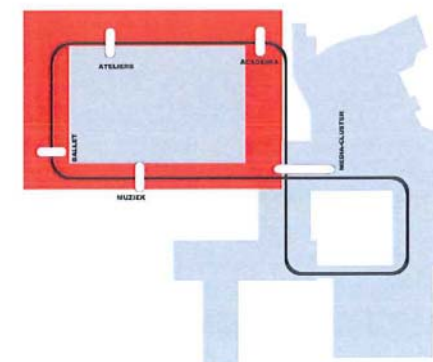
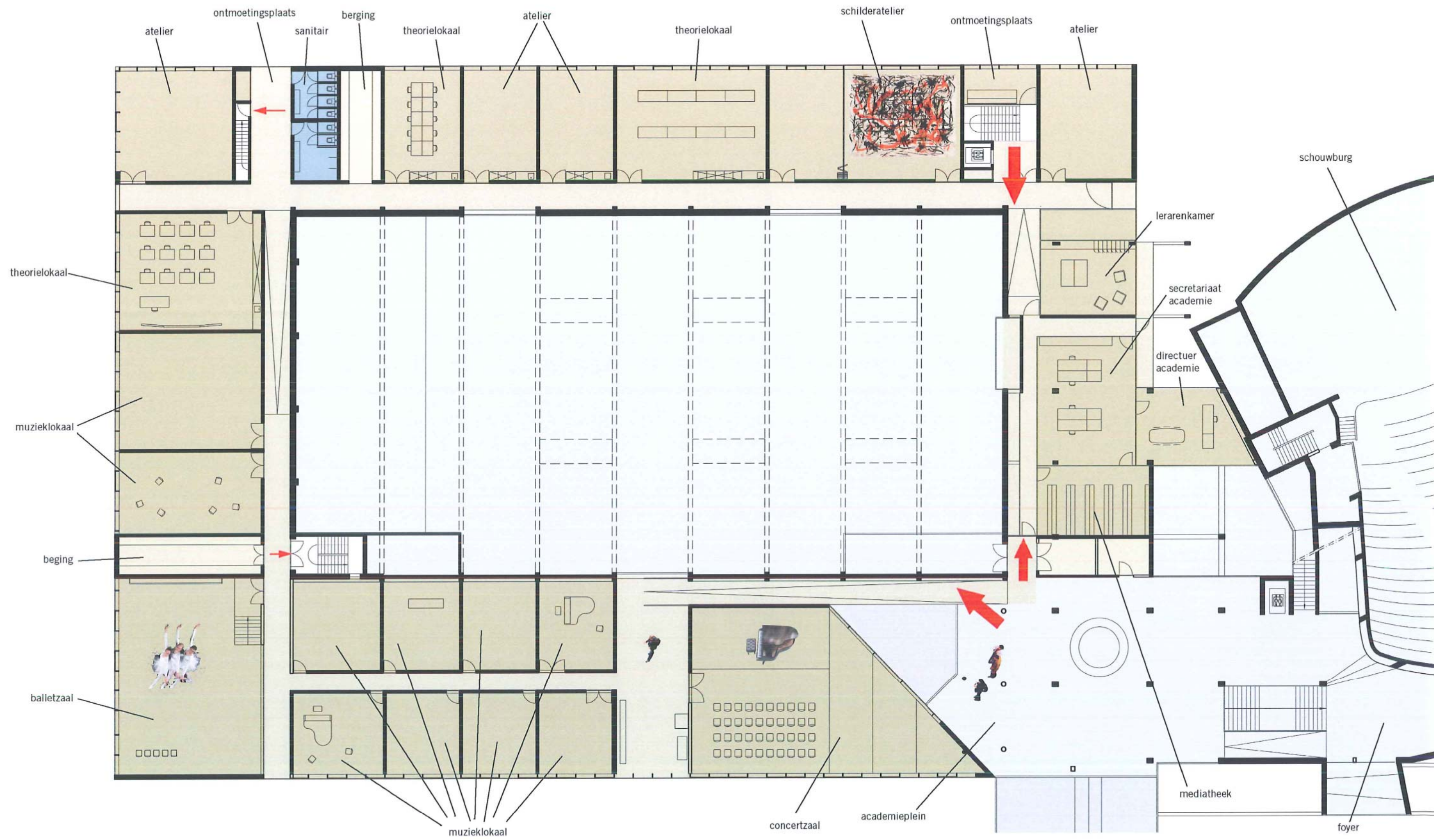
De huidige balletzaal, tenslotte, wordt een grote computerruimte/ leslokaal, uitgerust met een performant IT-systeem.

De centrale administratie van de academie maakt de loop, onderdeel van het 8-vormig parcours, rond. Hierdoor zit de administratie centraal gevat op zowel het parcours van de academie als op dit van het volledige CC.

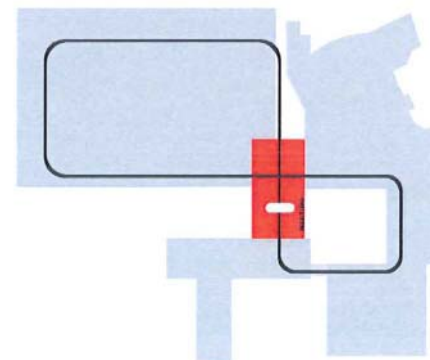
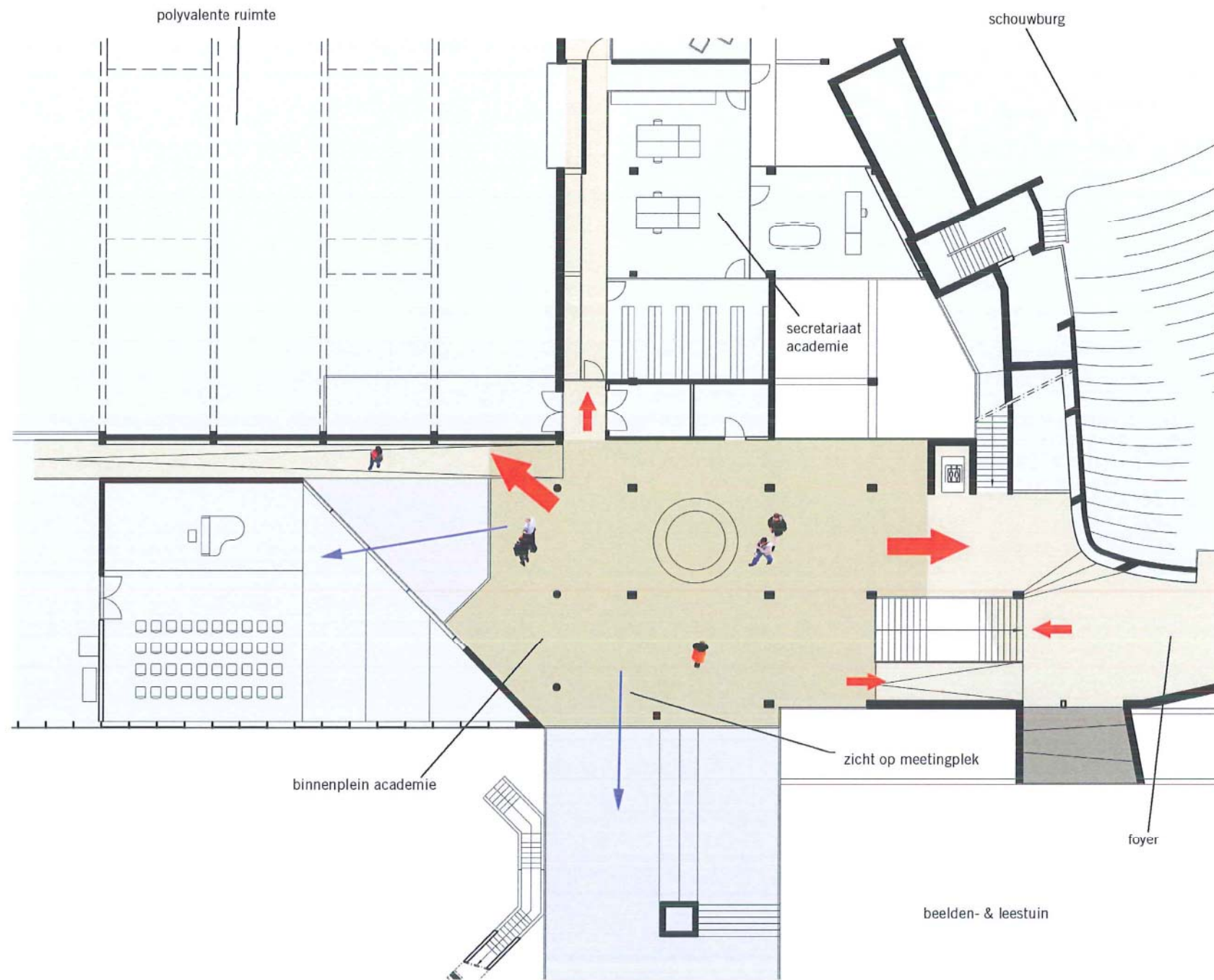
Aan de zijde van het binnengebied voorzien we een extra inkompartij met lift om de logistiek van de academie te ondersteunen.

De continue gang langs alle ateliers en oefenruimtes laat toe dat je quasi onopgemerkt van de ene zone in de andere loopt: van muziek naar dans naar beeldende kunsten naar het secretariaat of omgekeerd. De grens vervaagt zodanig dat de ruimtes onderling inwisselbaar worden. De hoogten en lengtes van de verschillende lokalen variëren waardoor toch verschillende kwaliteiten ontstaan. Aparte ruimtes kunnen ook onderling opengeschoven worden tot grotere zalen.

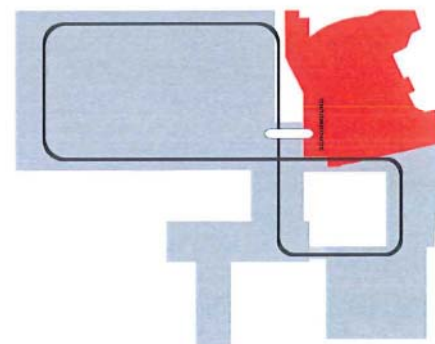
De gevel van "de kraag" wordt voorgesteld als een strakkere afgeleide van de bibliotheekfacade. Vertikale stijlen kunnen volgens noodzaak van de ruimtes en hun functioneren met glas of dichte panelen ingevuld worden. De academie voor Beeldende Kunsten kan bijvoorbeeld heel kleurrijk worden vormgegeven, met grote glasvlakken die zowel licht als uitzicht en inkijk toelaten, daar waar de muziekacademie eerder een verdichte invulling kan krijgen, afgestemd op de akoestische vereisten. Hoewel het nu duidelijk over één concept gaat kan elk onderdeel zo haar eigen expressie geven aan het beeld van de academie. De geste van het kraagvormig volume houdt de verscheidenheid samen.

ACADEMIES

BINNENPLEIN ACADEMIE

MULTIMEDIACLUSTER

4.9 DE VERGADERRUIMTES , LESLOKALEN, WITRUIMTES, BERGINGEN.

De bestaande toestand in 3 volzinnen:

Gezien het gedifferentiërde gebruikersprofiel en het erg verscheiden aanbod aan cursussen en lessen, is er momenteel een ruim aantal lokalen beschikbaar. Veel van deze lokalen zijn her en der ondergebracht binnen het CC wat de gebruikspolyvalentie ten goede komt maar beheersbaarheid en vooral leesbaar- en vindbaarheid vaak bemoeilijkt. Vergaderruimtes worden zowel intern als extern gebruikt. Het acuut gebrek aan verspreide en goede bergruimte wordt als een groot probleem ervaren omdat dit het functioneren van diverse lokalen onnodig belast.

het verwachtingspatroon:

Het aantal vergaderruimtes (10) mag niet verminderen, noch in grootte verkleinen. De ruimtes dienen bij voorkeur flexibel en/of opsplitsbaar te zijn.

het nieuwe voorstel:

In de nieuw uitgewerkte onderdelen worden telkens extra vergaderruimtes gepland. Zo blijven ze in de eerste plaats gelinkt aan hun programmaonderdeel.

Naast deze gelijkmatige verdeling van eerder programmagebonden vergaderruimtes worden een serie meer neutrale ruimtes voorzien. Deze ruimtes kunnen als bufferruimte gebruikt worden bij overbezetting of aan externen verhuurd.

Deze ruimtes omschrijven we graag als 'witruimtes' omdat ze naast het klassieke vergaderen ook nog een serie andere activiteiten kunnen huisvesten (yoga, taalonderwijs, vergadering KAV...). Ze zijn duidelijk gericht op lokale initiatieven.

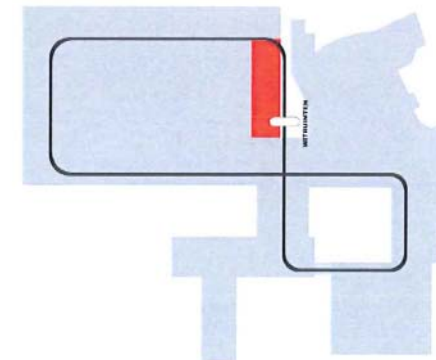
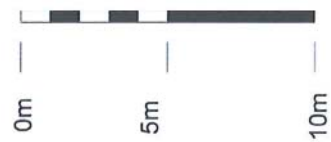
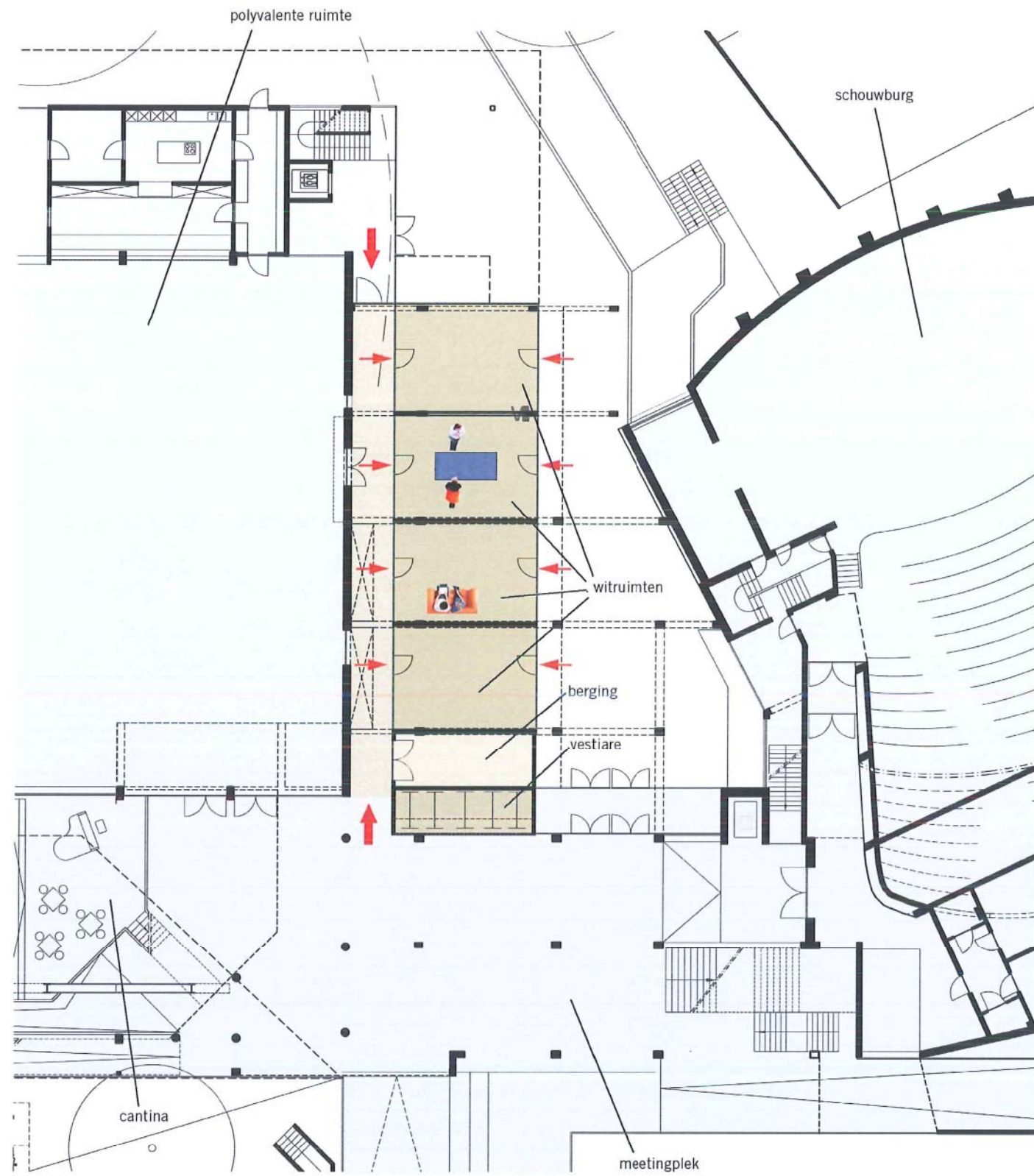
De locatie van deze witruimtes is strategisch voorzien aan de zijde van het binnengebied, langsheen de nieuwe inkomcorridor. De witruimtes zijn zowel van binnenuit als van buitenaf ontsloten wat hun potentieel tot extern verhuur aanzienlijk vergroot. Gezien hun neutrale maar multifunctionele (technisch uitrusting) karakter kunnen ze ook als een klassiek leslokaal ingericht worden.

Een reeks nieuwe bergingen wordt gelijkmatig verdeeld over het CC. Ze krijgen een vaste bestemming bij elk programmaonderdeel.

Het centrale meetingplein heeft over beide niveaus een specifieke berging.

zicht op inkom vanaf binnengebied met de witruimten aan de rechterzijde

WITRUIMTEN

4.10 DE NIEUWE CAFE'S

De bestaande toestand in een aantal volzinnen:

Het cafetariaat is momenteel eerder een intern café, gericht op de bewoners van het CC. Occasioneel krijgt het een piekbezoek van zowel schouwburg als polyvalente zaal. Hierdoor kent het geen doorlopende bezetting en hoewel de functie broodnodig is binnen het CC, draait het commercieel nauwelijks. Het heeft geen duidelijk gezicht naar de straat, geen drempelloze inkom en markeert geen herkenbare plek. De cafetariaruimte is amper gedefinieerd en mist geborgenheid, ondanks de verschillende pogingen die reeds ondernomen werden om dit te verbeteren. De ruimte is te hoog, en valt aan alle zijden open.

De ligging is ideaal voor de gebruikers van het CC maar mist elk potentieel om externe bezoekers aan te trekken. Om commercieel te kunnen werken moet een direct contact met de straat opgezocht worden.

het verwachtingspatroon:

Vertrekkend vanuit het Open-Huis-idee waarbij kruisbestuiving centraal staat moet het cafetaria een breder publiek kunnen aantrekken.

het nieuwe voorstel:

Het voorstel vertrekt vanuit een dubbele paradox tussen het gegeven en de vraag.

Ten eerste: het ambigue imago appeleert wel aan een zeer breed publiek maar mist precies daardoor de noodzakelijke identificeerbaarheid.

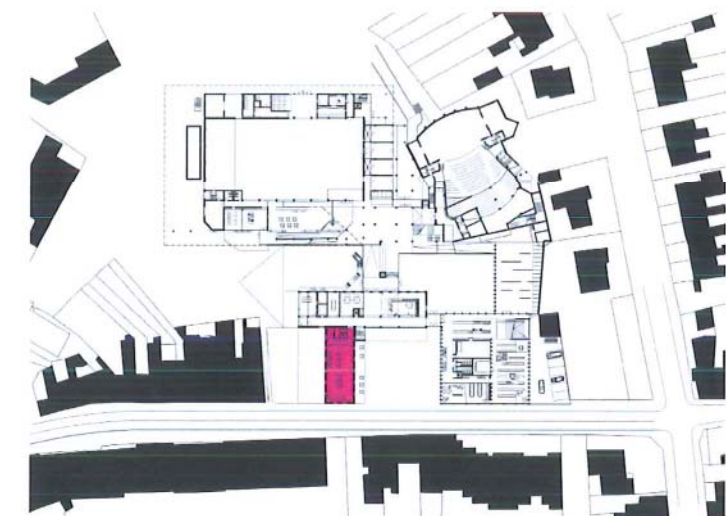
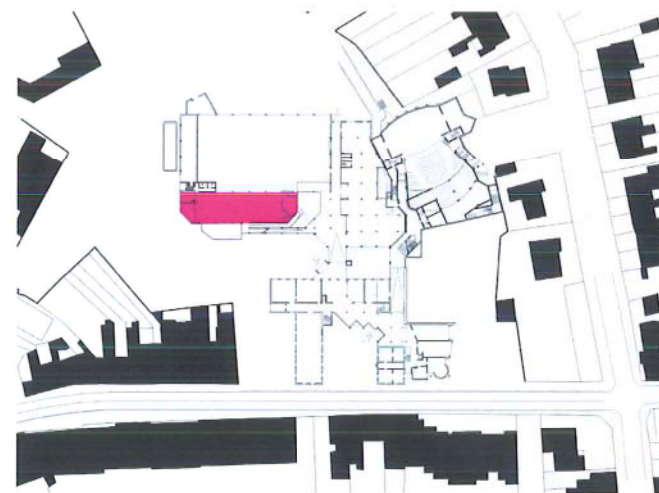
Ten tweede; het cafetaria is goed gelegen voor het CC maar niet voor de externe bezoeker.

Om het profiel scherp te stellen moet er een keuze gemaakt worden tussen een echt commercieel haalbaar café en een plekgebonden cafetariaat. We splitsen het cafetariaat in dit voorstel op in 2 café's met elk hun eigenheid en doel.

Een eerste café draagt de associatie van laagdrempeligheid, publiek en direct, dus straatgebonden, liefst aan een pleintje zodat er terrasjes kunnen gezet worden. Dit cafe is open tot in de late uren. Het kan een bruin cafe zijn waar iedereen graag komt of een Grand Cafe met wat meer allure, zonder elitair te worden.

Het cafetariaat wordt in dit geval eerder een 'cantina' (laagdrempelige kantine maar met stijl / naar meer zuiderse voorbeelden van eetgelegenheden die vooral 's middags functioneren) voor de bewoners van het CC, een informele plek waar iedereen een koffie kan drinken of een kleine hap kan eten (al dan niet van thuis meegenomen). Het is er niet te druk, overzichtelijk en net voldoende geborgen. De dagkranten liggen klaar en er hangt een rustige achtergrondmuziek.

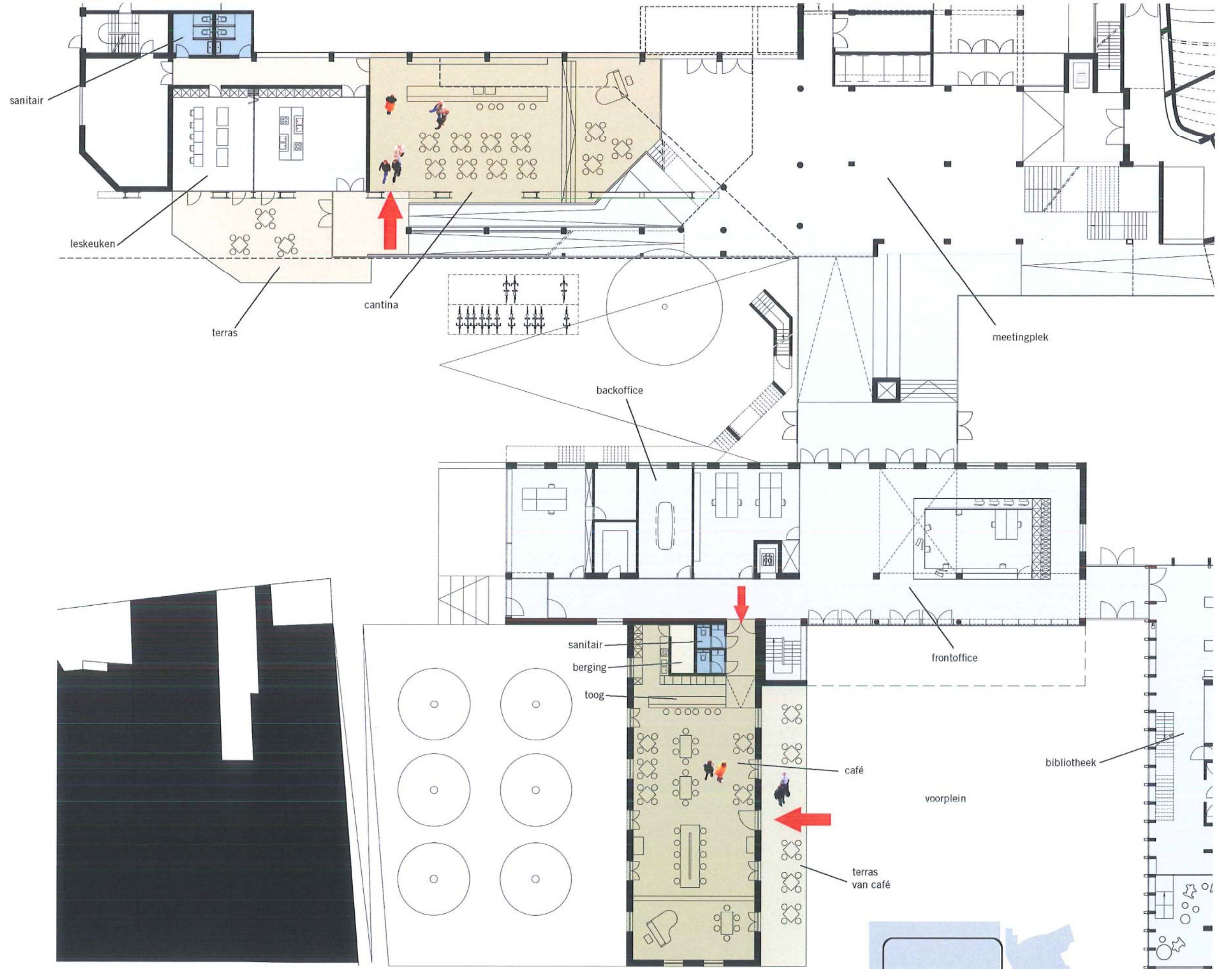
Als locatie voor het nieuwe café aan de straatzijde stellen we de bestaande oude sportzaal voor. Dit typerend gebouwtje met zijn bescheiden geborduurde baksteengevels en herkenbare frontgevel is genesteld in het collectief geheugen van zowel gebruiker als passant. De kloeke baksteenarchitectuur, de vele ramen, de grote ruimte onder een dak en vooral het zuidgerichte voorplein geven deze ruimte een uitzonderlijk potentieel om er een commercieel leefbare horecazaak van te maken. De functie van café laadt het voorplein op tot een publiek gebeuren. Het café blijft letterlijk verbonden met het CC maar kan er autonoom van functioneren.

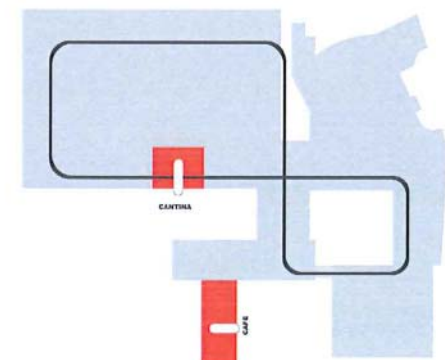
De nieuwe cantina heeft een totaal ander profiel en is eerder complementair dan concurrentieel voor het pleingelegen café. De cantina blijft op de tussenverdieping maar wordt naar de rand met het centrale meetingplein verschoven. Het wordt compacter en duidelijker gedefinieerd dan de huidige cafetaria. De cantina is van overal zichtbaar én hoorbaar. De bestaande hellende vlakken geven een directe toegang vanaf gelijkvloers en de verdiepingen. Het staat open voor bezoekers maar het is wel een vaste plek voor de bewoners van het CC.

referentiebeeld van de "bar dos artistas in het casa da musica in Porto van OMA.

CANTINA

CAFÉ

4.11 DE LESKEUKEN

De bestaande toestand in 2 volzinnen:

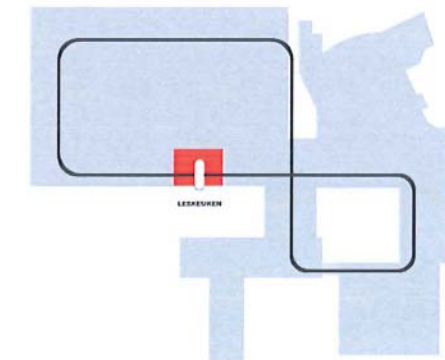
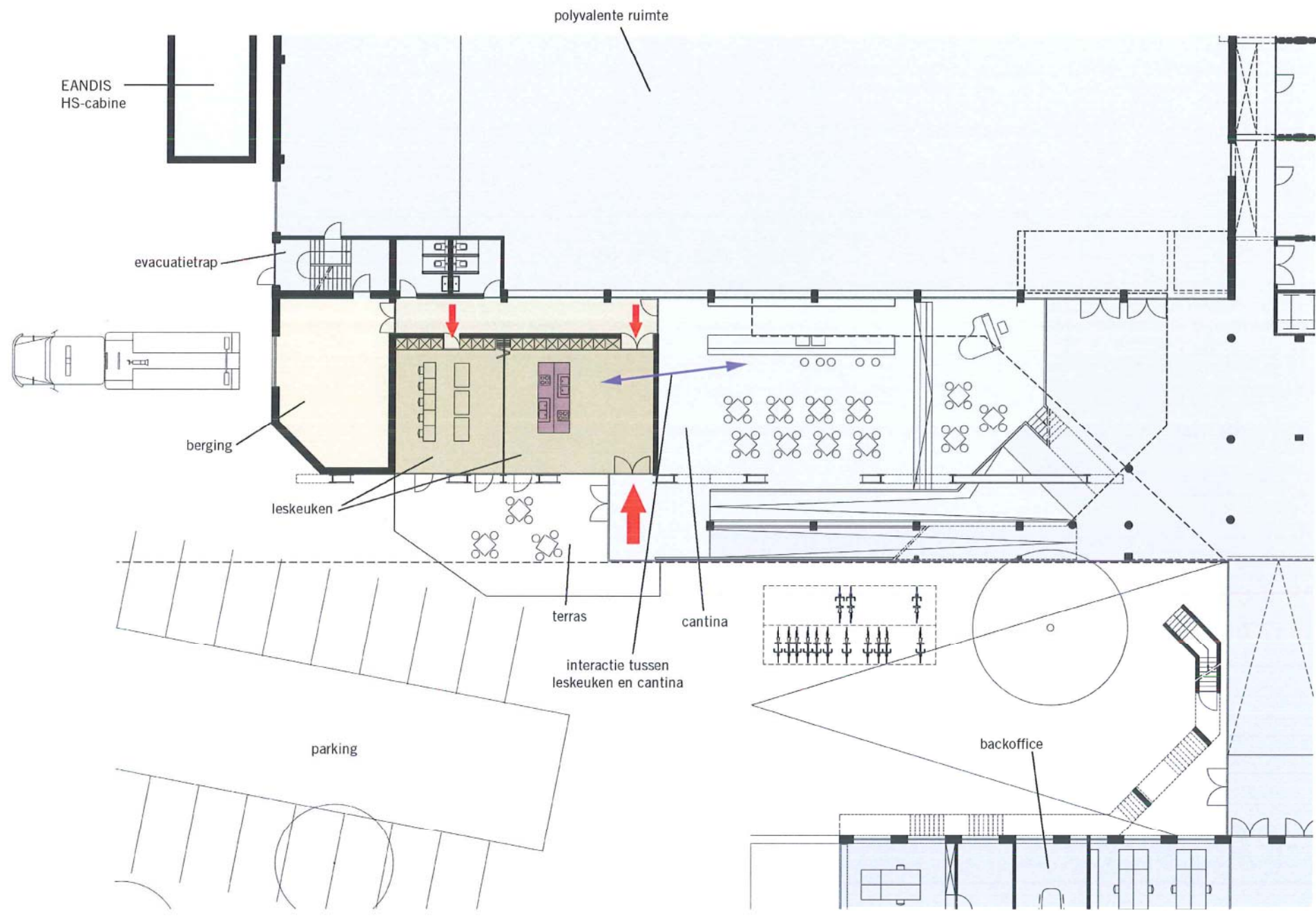
De leskeuken vervult een belangrijke rol binnen het aanbod van cursussen gegeven in het CC. Een goede eetcultuur is immers ook een cultureel gegeven geworden.

het verwachtingspatroon:

De bestaande leskeuken is te klein en dient uitgebreid tot een volwaardige leskeuken.

het nieuwe voorstel:

De nieuwe leskeuken wordt ont dubbeld in twee volwaardige leskeuken met aanpalende berging. Ze worden naast de nieuwe cantina geplaatst. Beide programma-onderdelen kunnen zo mogelijk samenwerken: op bepaalde dagen "draait" de leskeuken en kan er 's middags een goedkope lunch of soep worden aangeboden. Op deze wijze is er een directe toetsing en kan de idee achter opdienen etc.. ook worden aangeleerd.

LESKEUKEN

4.12 HET BINNENGEBIED MET PARKING

De bestaande toestand in een aantal volzinnen:

Het binnengebied is een verkartelde zone waarop ontelbare achterpoortjes uitgeven. Het parkeren primeert er. Er overheerst geen ruimtelijk concept. De randbewoners eigenen zich het gebied een beetje toe.

Het toont desalniettemin verrassend groen en een aantal van de oude bomen is waardevol.

Over het binnengebied heen loopt de informele circulatie van een deel van de gebruikers van het CC. Het is tevens een pick-en dropzone voor ouders wiens kinderen naar de academie gaan.

het verwachtingspatroon:

Het verwachtingspatroon is dubbel; aan de ene zijde wordt (terecht) veel belang gehecht aan de mogelijkheid tot parkeren.

Aan de andere kant is er een meer romantisch beeld van een doorwaadbare groene zone.

Beiden vormen op het eerste gezicht een paradox.

Het nieuwe voorstel:

Het is wiskundig onmogelijk om op het binnengebied voldoende piekparking te voorzien om, zeg maar, een optreden of grote voorstelling in de schouwburg op te vangen; men krijgt sowieso niet genoeg auto's op het gebied. De medewerkers van het CC en van gastartiesten moeten er trouwens ook hun auto kwijt en (last but not least), de randbewoners soeperen een reeks quasi vaste plaatsen op.

De burgermeester stelt in een recent interview over het thema "parkeren rond het CC" : " We moeten dan (*red. als parking opgeofferd wordt voor de bouw van een bib*) overwegen om het parkeren ondergronds te brengen. Er zijn ook mogelijkheden aan de abdij en we hebben plannen om in meer randparking te voorzien, op wandelafstand van het cultureel centrum".

Ondergronds parkeren ligt in de mogelijkheden maar vraagt om een andersoortige financieel engagement. Daarom gaan we er in dit masterplan, gezien het opgesteld budget, niet van uit. Het concept kan wel geïmplementeerd worden.

In dit ontwerp primeert het binnengebied als ruimte, als decompressie-zone, als doorwaadbaar gebied. De strikte scheiding tussen een normale parkeergelegenheid en een groen binnengebied is onnodig. Ook het probleem van de achteruitgangen is er in onze ogen geen of toch geen in verhouding met de andere, zoals hierboven opgesomd. Dit is een buurt.

Er wordt gekozen om maar 1 duidelijke inrit voor auto's te voorzien en met een lustraject te werken. De inrit langs de steenweg op St Amands vervalst. De doorsteek wordt echter voor voetgangers en fietsers gevrijwaard. Zo ontstaat ter hoogte van het nieuwe café een andersoortig plein. We zien hier een typisch zuiders dorpsplein, met petanque-baan en bijvoorbeeld platanen.

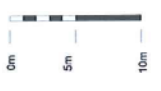
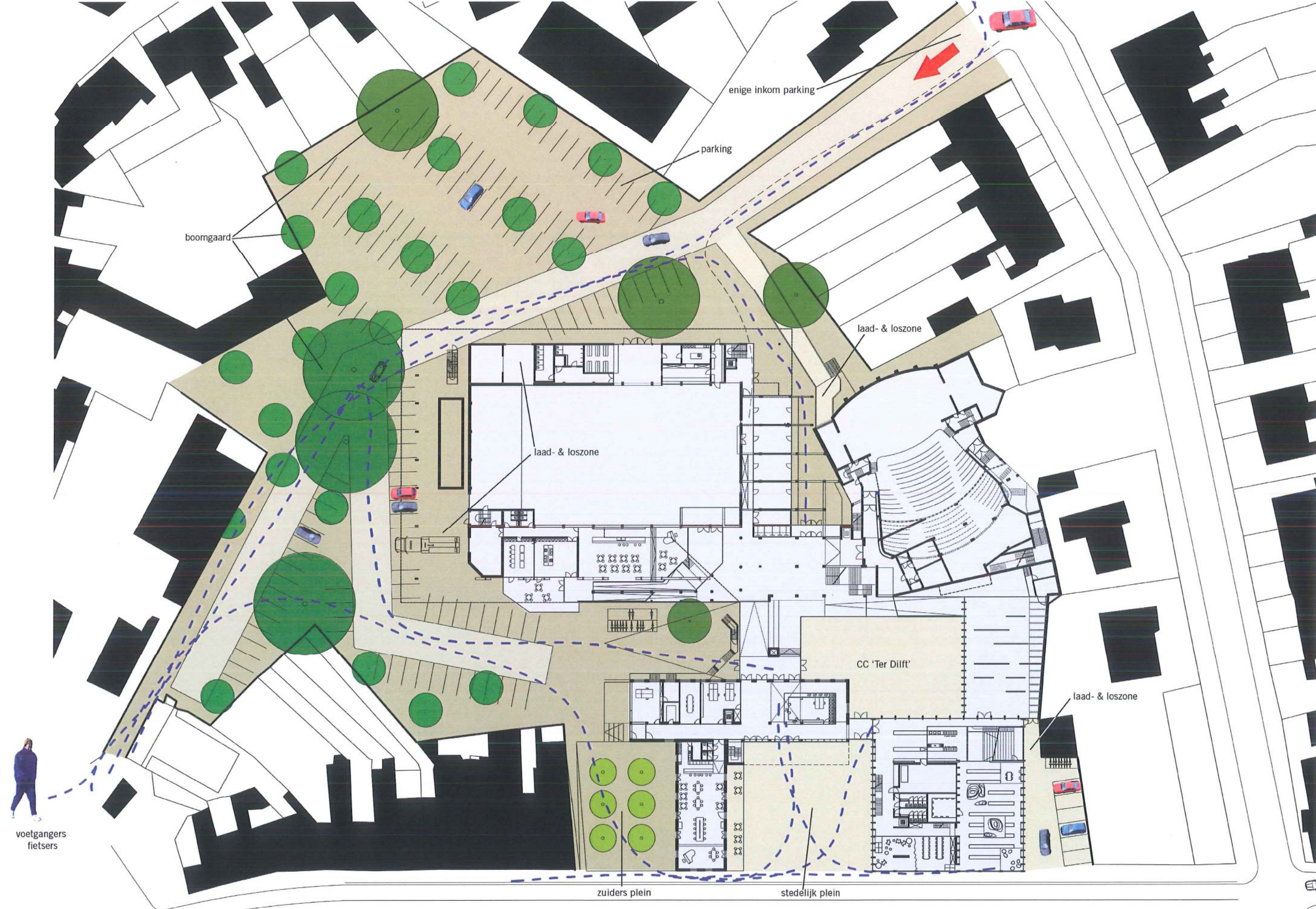

zicht vanaf St Amandssteenweg op doorsteek naar binnengebied.
"dorpsplein" geflankeerd door nieuw café.

Samen met een bekend Vlaams landschapontwerper is een voorstel uitgewerkt waarbij het aantal vierkante meter ouderwetse bestrating op het binnengebied wordt teruggedrongen zonder hiermee de functionaliteit van het parkeren te counteren. Verharde smalle stroken geven duidelijke rijrichtingen en parkingplaatsen aan maar volledig verharde wegen worden zoveel mogelijk geweerd. Hierdoor wordt de ondergrond, de textuur, er een van een park terwijl een duidelijk ontworpen markering het parkeren regleert.

Als we de eerste naamsverwijzing van de schouwburg (Den Boomgaard) mogen geloven, stond op deze plek vroeger een boomgaard. In dit kleine landschapontwerp wordt deze geherintroduceerd. De bomen staan blijkbaar willekeurig (men spreekt van "random boomgaard" in landschapstermen) maar dat is schijn. Ze worden in functie van een optimale parkeermogelijkheid ingeplant.

Het binnengebied kan er, als het zijn volledige parkeercapaciteit van 144 wagens heeft, als een groene-parking-met-bomen uitzien. Echter, bij een beperkt aantal wagens of zelfs zonder ook maar 1 auto, verandert het spontaan in een natuurlijke biotoop. Op deze wijze kan het, op gepaste tijden, een totaal nieuwe parkomgeving voor het CC en misschien een (openlucht)podium voor activiteiten vormen.

BINNENGEBIED MET PARKING

5. DE FASERING

De verbouwing en uitbreiding van Ter Dilft dient uiteraard gefaseerd. Gezien de densiteit en de complexe werking binnen het CC is dit een uitzonderlijke uitdaging die veel organisatie en communicatie vereist voor zowel bewoners, gebruikers als bezoekers.

Met dit faseringsvoorstel geven we een eerste indicatie over de opeenvolgende bouwfases, gepaard gaand met de verschuivingen van programmaonderdelen en voorstellen tot tijdelijke oplossingen.

FASE 1

In fase 1 wordt de **polyvalente zaal** uitgebreid met nieuwe accommodatie.

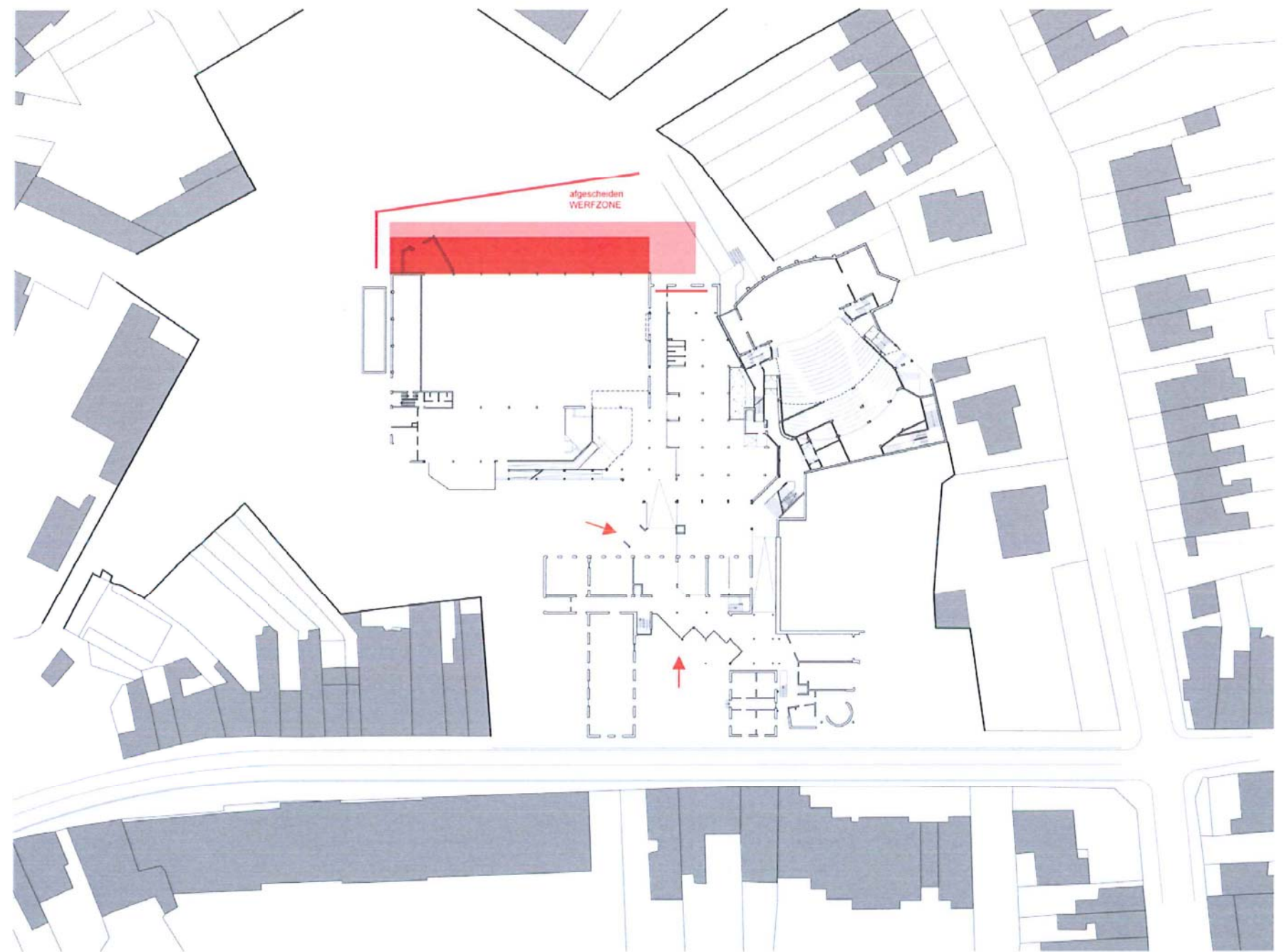
Deze zit gevat in het balkvolume dat voor de achtergevel van de zaal opgetrokken wordt.

We stellen voor om in deze bouwfase onmiddellijk ook de bovenliggende vleugel van de academie te realiseren. Dit geeft een grote buffercapaciteit (ong 400m²) aan eenvoudige multifunctionele ruimten wat tijdens de volgende bouwfases meer dan welkom kan zijn.

Werfaspect: het volume kan als een onafhankelijk nieuwbouw naast de zaal opgetrokken worden zonder de werking ervan te verstoren. Op het einde van de bouwfase wordt de zijdelingse verbinding tussen de twee volumes gerealiseerd.

De inkom zijde parking zal tijdelijk afgesloten moeten worden.

De duur van deze bouwfase wordt geschat op een 9tal maanden.

FASE 2

In fase 2 wordt de **bibliotheek** gerealiseerd.

Omwille van haar cruciale inplanting dienen de huidige functies in de 2 voorgebouwen geherlokaliseerd te worden.

1. De volledige academie voor Beeldende Kunsten kan reeds definitief verhuizen naar de verdieping van de nieuwe vleugel die in fase 1 opgetrokken is. De academie kan tijdens de werken ongestoord in het CC blijven.
2. In deze fase zien we de huidige turnzaal als een geschikte tijdelijke herlocatie voor zowel de stafmedewerkers, de directeur, cultuurdienst en de jeugddienst. Gezien het commercieel aspect verbonden aan de wereldwinkel en dus de noodzaak om aan de straat gelegen te zijn zien we deze functie op een plek buiten het CC geherlokaliseerd.

De turnzaal is een open ruimte, goed gelegen aan zowel de straat als de inkom van het CC, met een dubbele ontsluiting en met voldoende raamopeningen. Lichte scheidingswanden kunnen de verschillende ruimtes eenvoudig en functioneel afbakenen.

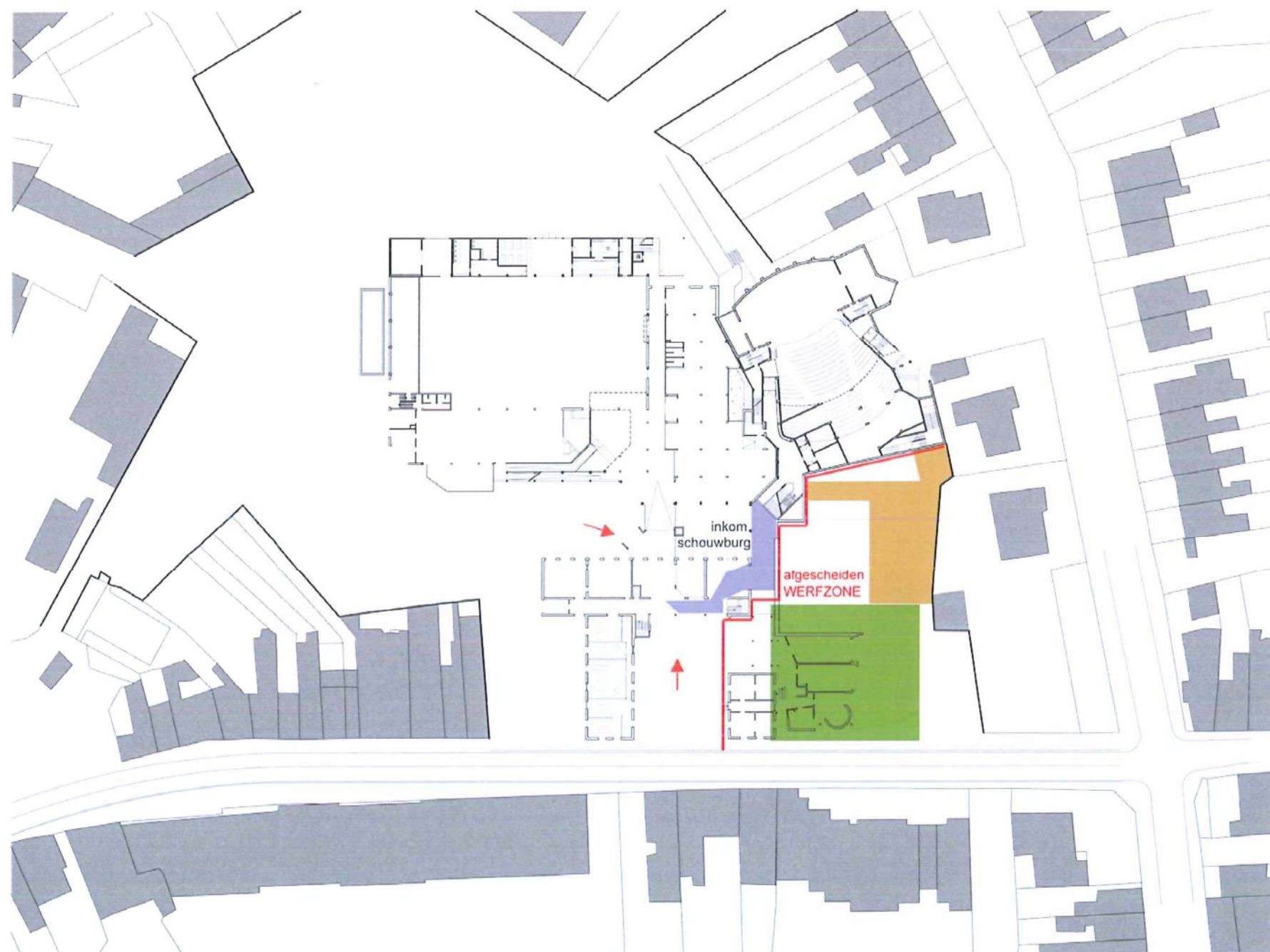
De jeugddienst is gelegen aan de straatzijde met een aparte inkom terwijl de cultuurdienst dichterbij de infobalie blijft wat gezien het laagdrempelig karakter van deze functie wenselijk is. De stafmedewerkers en het bureel van de directeur hebben elk hun eigen ruimte.

Door ook het bureel van de directeur en de stafmedewerkers te verplaatsen kan de doorgang naar de schouwburg, die door de bouw van de bibliotheek afgesneden wordt, mits een kleine bouwkundige ingreep, behouden blijven.

De **tentoonstellingsruimte** kan in deze bouwfase tezamen met de bibliotheek opgetrokken worden. Beiden hebben immers veel gemeen en zijn op dezelfde (werf) site gelegen.

Werfaspect: De bouw van de bibliotheek en de tentoonstellingsruimte gebeurt grotendeels buiten de werkingszone van het CC waardoor overlast fel beperkt wordt. Er dient wel een aangepaste doorgang naar de schouwburg voorzien.

De duur van deze bouwfase wordt geschat op een 15tal maanden.

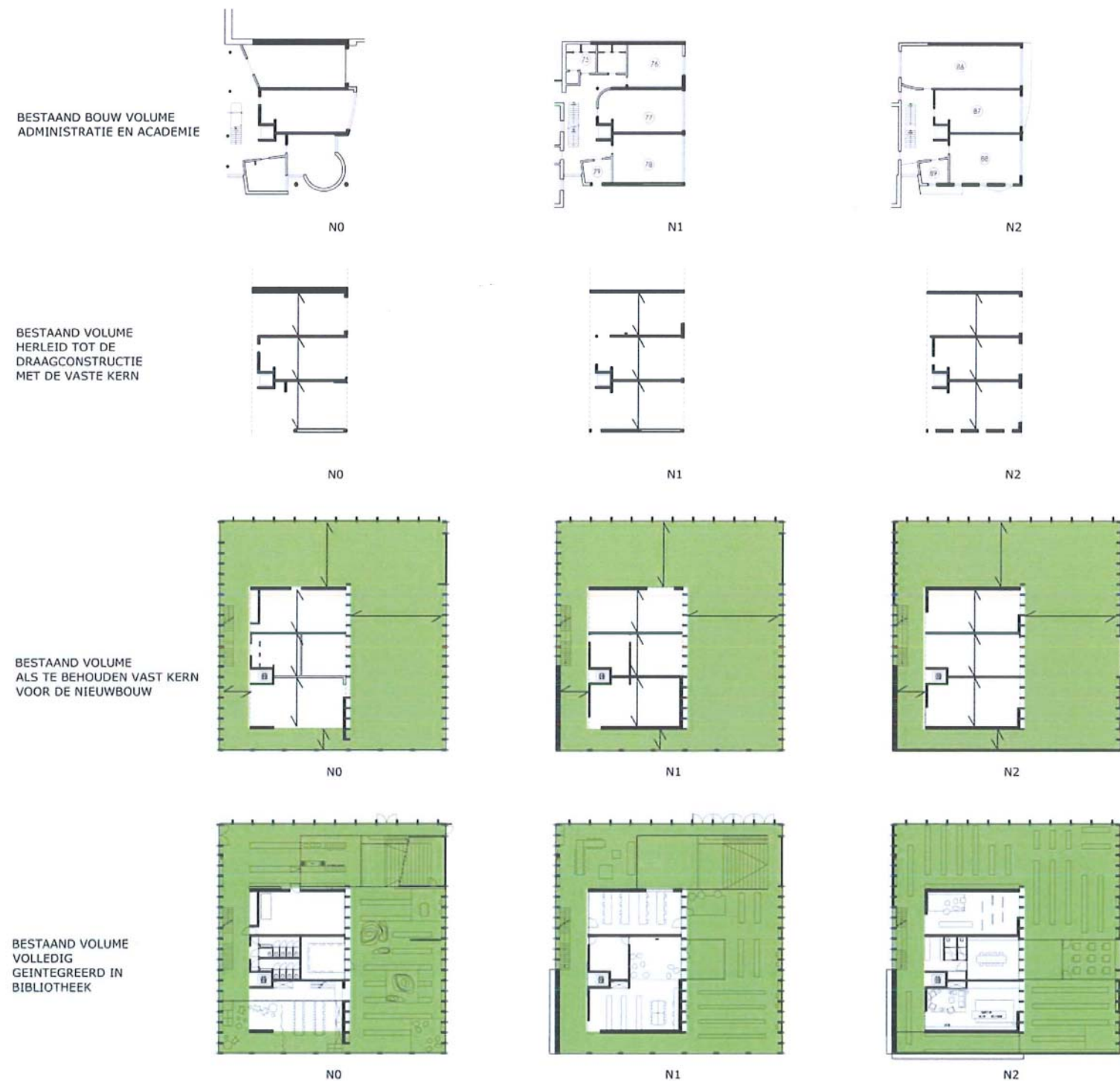

Wat met het recent opgetrokken administratief gebouw?

Na een ruimtelijke en structurele analyse blijkt dat dit gebouw voor, ondanks de nieuwe bibliotheek niet afgebroken moet worden, wel integendeel. De huidige ruimtes zijn geschikt om diverse programma-onderdelen van de bibliotheek te huisvesten en de lift kan volledig behouden blijven.

voorstelling van verbouwing van de turnzaal tot tijdelijke administratieve vleugel

voorstelling van incorporatie bestaande gebouw in nieuwe bibliotheek

FASE 3

In deze fase worden eerst de vrijgekomen ruimten tussen schouwburg en polyvalente zaal verbouwd. Onmiddellijk hierop aansluitend wordt het vernieuwd gezicht van Ter Dilft verder uitgebouwd door de realisatie van de front-office en infobalie.

fase 3 / deel 1:

De 'achterinkom' wordt meer centraal gebracht en de nieuwe vergader ruimten en leslokalen worden gerealiseerd. De verdieping wordt verbouwd tot administratieve zone voor de academie.

fase 3 / deel 2

Enmaal deze verbouwingswerken uitgevoerd zijn kan de backoffice stapsgewijs verder ingericht worden.

Doordat de administratie van de academie nu haar definitieve plaats krijgt kan het bureau van de directeur en de stafmedewerkers naar hun definitieve stek op de eerste verdieping boven de inkomzone verhuizen.

Ook de cultuurdienst komt op haar definitieve plaats te liggen.

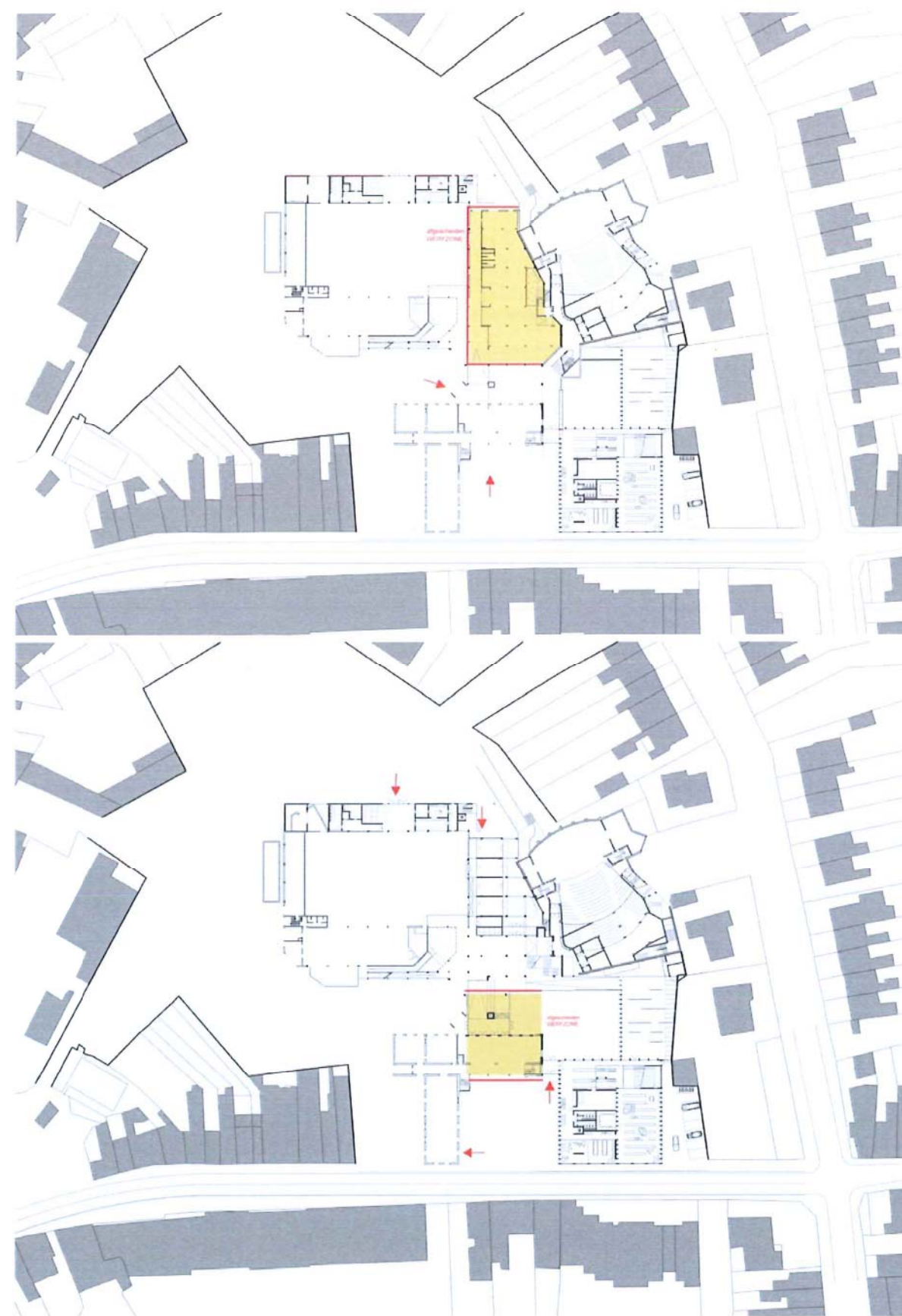
Het voorplein wordt heraangelegd als een volwaardig inkomplein voor het vernieuwde Centrum.

Tezamen met de bibliotheek en de vernieuwde inkomzone vormt dit plein het beeld van het nieuwe Ter Dilft.

Ook de binnentuin tussen inkomzone, bibliotheek en tentoonstellingsruimte wordt nu een nieuwe plek met een eigen karakter.

Werfaspect: deze fase betreft uitsluitend interne verbouwingswerken. Gezien het hier vooral om centraal gelegen delen gaat zal de huidige achterinkom tijdelijk afgesloten worden. In deze fase zal de huidige zij-inkom als toegang vanaf de parking dienen.

De duur van deze bouwfase wordt geschat op een 6tal maanden.

FASE 4

In deze, laatste bouwfase worden de vleugels vade academie voor Muziek Woord en Dans gerealiseerd.

Hierbij aansluitend wordt ook de onderliggende cafetaria verbouwd tot 'kantina' en leskeuken.

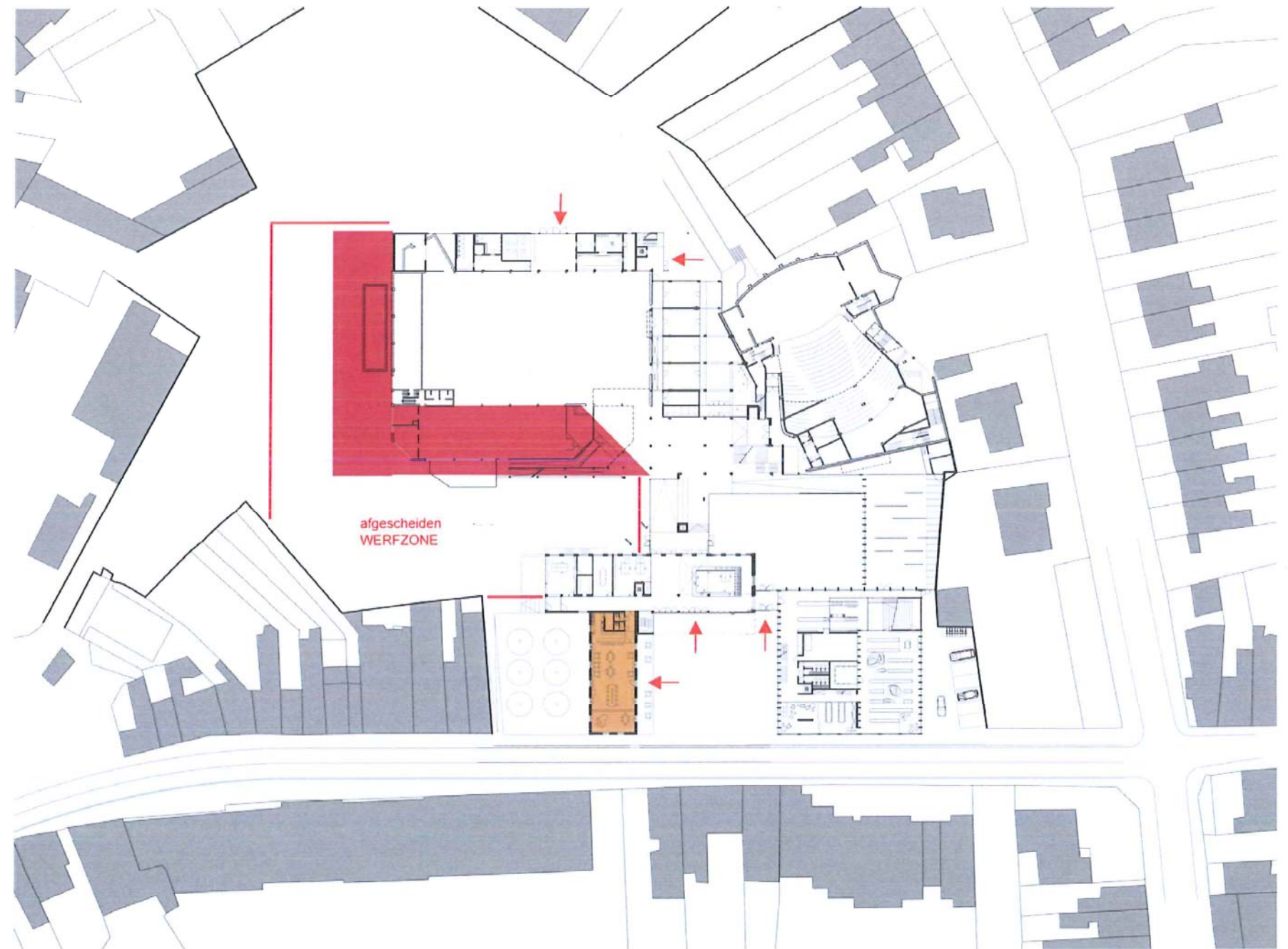
De leskeuken kan vervolgens verplaatst worden waardoor uiteindelijk ook de jeugdendienst haar definitieve plek kan innemen.

Werfaspect: Deze fase omvat deels een verbouwing en deels een nieuwbouw.

De werfzone ligt buiten de centrale werking van het CC.. Mits een goede werfafsluiting zal deze fase weinig interne hinder veroorzaken.

De duur van deze bouwfase wordt geschat op een 15tal maanden.

Rest nog het verbouwen van de oorspronkelijke turnzaal tot een bruisend café.

FASE 5

Nadat de belangrijkste bouwfases achter de rug zijn kan er begonnen worden met een duurzame heraanleg van het binnengebied en parkeervoorzieningen.
In dit voorstel worden in totaal 145 parkeerplaatsen gerealiseerd.

De duur van deze bouwfase wordt geschat op een 4tal maanden.

FASE 6 - anno 2020...?

Met de vorige fases zijn de inbreidingsmogelijkheden van Ter Dilft op deze plek beëindigd.

Maar een samenleving blijft in beweging en Ter Dilft zal moeten blijven evolueren.

Evolueren wordt doorgaans verstaan als groeien en uitbreiden, dus alles behalve stagneren, maar kan ook anders begrepen worden. Evolueren kan ook door diversifiëren of zelfs inkrimpen.

Bij een volgebouwde site is inkrimpen, lees afbraak, vaak de enige manier om te overleven, om druk weg te nemen waardoor nieuwe mogelijkheden kunnen ontstaan, net zoals een gezond bos gekapt moet worden om jong te blijven.

Hierbij schetsen we als voorbeeld de situatie waarbij de polyvalente zaal verhuist naar een andere locatie.

De afbraak van deze zaal geeft de site een onverwachte nieuwe ruimtelijkheid. Er ontstaat een open en doorwaadbaar parklandschap met verschillende ruimtelijke kwaliteiten. De moeilijke verhouding tussen het binnengebied en het cultuurcentrum slaat volledig om doordat beiden meer ademruimte krijgen.

Het binnengebied wordt een echte plek en het CC haalt kwaliteit uit openheid, transparantie en doorwaadbaarheid.

